

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kıç

İNADINA EDEBİYAT

KIŞ 2014 2

Şairin yayıncılık yolculuğu Enver Ercan

"Sanatla beraber dünyanın
iyileşeceğine inanarak
büyüdük!"

Altan Erkekli

Şişhane Yokuşu'ndan
İf Şatosu'na büyülü
bir yolculuk...

Nazlı Eray

Öğretmeni öğrenciye
bakarak görmek
Zoran Drvenkar

#BenimiçinEdebiyat

Şişhane Yokuşu'ndan İf şatosu'na büyülu bir yolculuk	6
Nazlı Eray	
şairin yayıncılık yolculuğu	10
Enver Ercan	
Öğretmeni öğrenciye bakarak görmek	14
Zoran Drvenkar	
"şanatla beraber, dünyanın iyileşeceğine inanarak büyüldük!"	18
Sevin Okyay, Altan Erkekli, Müren Beykan	
Bir okurun kitap eki yöneticiliğine toslama hikâyesi	20
Sibel Oral	
Yayıncılık bir okul, editörlük bir yolculuk	22
Feridun Andaç	
Yeryüzünün edebiyat kulesi	30
Mine Soysal	
Bir inat yolculuğu olarak edebiyat dergileri	34
Semih Gümüş, Karin Karakaşlı, Halil Türkden	
Devlet, yayıncılığın neresinde?	36
Metin Celâl	
Kitabın sanatçılarında tasarım notları	40
Feridun Oral, Huban Korman, Sadi Güran, Müren Beykan	
Bir devlet politikası olarak çocuğa saygı	44
Ayfer Gürdal Ünal	
Yeni medya ve edebiyat	48
Gülenay Börekçi, Halil Türkden	

İNADINA EDEBİYAT • KIş 2014 • 2

© Günişiği Kitaplığı

Keçi edebiyat e-dergisi
6 ayda bir ücretsiz yayımlanır.

Tüm yayın hakları saklıdır.
Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler
kaynak gösterilmeden alıntılanamaz.
İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Sahibi: MİA Organizasyon Restorasyon
Yayıncılık Ltd. şti. adına Mine Soysal

Editör: Halil Türkden

Bu sayıya katkıda bulunanlar:
Banu Ünal, Hande Demirtaş,
Mehmet Erkurt, Müren Beykan

Grafik tasarım: Huban Korman
Grafik uygulama: Eda Tuğsal
Son okuma: Canan Topaloğlu
Reklam: Meltem İğe

www.keciedebiyat.com
twitter.com/keciedebiyat
facebook.com/keciedebiyat
instagram.com/keciedebiyat

info@keciedebiyat.com
0212 212 99 73
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok.
26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul

Dünya sözle iyileşecek, söz de sanatla...

Uzun zamandır sözün ciddi bir hastalığı var. Nefret temelinde kurulan bir iletişim dili, bir zamanlar birbirimize dokunma aracımız olan sözün yoksullaşması... Diğer deyişle bu, sözün reddidir. Calvino bunu çağın hastalıklarından biri olarak görmüştü. Başkalarını dinlemek istememe, dışımızda olanın içimizde olduğuna inandığımız şeye eşit olmasını dileme ve tüm bunların sonucu olan hoşgörüsüzlüğü getiren bir hastalık bu. En yalın haliyle dünyalarımız arasına duvarlar örmek değil midir bu? Önyargıyla, kinle ve nefretle...

Keçi'nin bu sayısında usta kalemler, yolu birbirimizi dinlemekten geçen onca içerikle bize yoldaşlık ediyorlar. Keçi KIŞ sayısının dosya konusunu edebiyat dünyasının yoğun katılımıyla gerçekleştiren 4. Zeynep Cemali Edebiyat Günü oluşturuyor. Edebiyat yayıncılığına ışık tutan ve yeni sorular sordurtan bu konferansın içeriklerinin yanı sıra 33. İstanbul Kitap Fuarı, yurtdışı kitap fuarları ve çok daha fazlası yine bu sayıda okurlarla buluşuyor.

Avrupa edebiyatının özgün kalemlerinden Zoran Drvenkar, Berlin'in doğusunda hiçbir zaman duvar görmeyişini, "Hayatımızdaki bazı şeylerin üstesinden kabul etmeyerek, benimsemeyerek gelebiliriz," sözleriyle açıklıyor. Nasıl? Tutkuyla, mücadeleyle, dayanışmayla ve aşkla... Söz başka nasıl iyileşir ki? Altan Erkekli, "Biz, sanatla beraber dünyanın iyileşeceğine inanarak büyüdük!" diyor. Öyle ki, bu umudu halen taşıyoruz. Dünyanın iyileşmesi için önce sözün iyileşmesi gerek. Sözün göğsüne başımızı dayayıp kalbini dinlemeli. Sözün önünü kesen duvarları, sansürü, yasaklamaları ve önyargıyı kabul etmemeli, benimsememeli.

Dünya bir gün sanatla iyileşecek, ama bu öncelikle sözü iyileştirmekle olacak. Konuşarak, birbirimizin yazdıklarını okuyarak, birbirimizi dinleyerek, tartışarak... Kitaplarda, dergilerde, konferanslarda, sınıflarda, odalarda...

Kaçış yok; sanata ve edebiyata olan umut bu yıl da yücecek, söz bunlarla iyileşecek. Dünya da eninde sonunda sözle iyileşecek. Dünya iyileşmeli ki, Can Yücel'in dizeleri gerçek olsun: "Bu dünya, yoruldu mu kuşlar konsun diyedir."

Halil Türkden

#BenimİçinEdebiyat

GÜNEŞİ
KİTAPLIĞI

4. ZEYNEP CEMALİ EDEBİYAT GÜNÜ

18 EKİM 2014 Cumartesi
Kadir Has Üniversitesi

ZEYNEP
CEMALİ
EDEBİYAT
GÜNÜ 2014

Gelenekselleşen edebiyat yayıncılığı ve çocuk ve gençlik edebiyatı konferansı Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nün dördüncüsü, yayıncılık ve edebiyat dünyasından yoğun bir katılıma sahne oldu. Yayıncılığın güncel konularının ve sektördeki öne çıkan gelişmelerin paylaşıldığı konferansta edebiyatımızın usta kalemleri, yayıncılar, çevirmenler, tasarımcılar, akademisyenler, eğitimciler, kütüphaneciler ve basın çalışanları bir araya geldi. Konferansın sunuculuğunu sevilen yazar Aslı Der üstlendi.

Şişhane Yokuşu'ndan İf şatosu'na büyüü bir yolculuk

Nazlı Eray

Çağdaş çocuk edebiyatımıza ödüllü kitaplar armağan eden, fantastik eserleriyle sevilen usta yazar Nazlı Eray, edebiyat macerasının nasıl başladığını, çocuklara ve gençlere yazarken geçtiğı altın yolları anlattı.

Edebiyat duygumun ve serüvenimin nasıl ve ne zaman başladığı sorulduğunda ortaokul yıllarıma gidiyorum. 16 yaşında bir ortaokul son sınıf öğrencisiyken “Mösyö Hristo” adlı öyküyü kaleme aldığım yıllara... İstanbul'un eski bir köşesinde, Şişhane'de, Tepebaşı'nda bundan çok uzun yıllar önce, İstanbul böyle bir İstanbul değilken, yarı karanlık bir dünyada bir akşamüstü, bir beyaz kâğıda “Mösyö Hristo” adlı bir öykü yazdım. Bu benim ilk hikâyemdi.

Mösyö Hristo, Şişhane Yokuşu'ndaki Sadet Apartmanı'nın kapıcısıydı. Mösyö Hristo, bir yaz günü bir kuş olup Kuledibi'ne uçuyor. Gece gündüz, tüm gün boyunca o çok sevdiği Pera'yı kuşbakışı izliyor. Yaşlı kapıcı orada hayatının muhasebesini yapıyor. Kapıcı dairesine dönmek, kendisini bekleyen karısı Madam Marina'dan kaçmak istiyor, ama yapamıyor. Birçoğumuz gibi tekrar o rutin hayata geri dönüyor, onu yaşlı göz-

lerle bekleyen karısına, “Çok yoruldum,” diyor. Kapıcı bir gün süren o özgürlüğün tadını çıkarmış, fakat ondan bir parça dahi alamayacağını anlayarak eski hayatına geri dönmüş. Uçan bir kapıcı, Mösyö Hristo... Ben bu hikâyeyi yazdığım zamanlarda daha Süpermen, Harry Potter yoktu, uçan bir adam ya da diğer fantastik öğeler ortada yoktu.

F16 sortisi gibi!

Öyküyü bitirdiğimde, kendimden çok emin bir halde zarfa koydum ve okulunun edebiyat kulübünün kapısının altından attım. Şimdi düşünüyorum da, bunu neden bir hocaya vermedim veya bir arkadaşına okumadım; enteresan bir şey. Diğer deyişle, bu benim için bir F16 sortisi gibi bir şeydi.

Geriye baktığımda, o yaşlardaki kendime güvenimi ve öykümün okunacağından emin oluşumu takdir ediyorum. Öyle

ki, okul ücra bir yerdeydi, belki de edebiyat kulübünün kapısı hiç açılmayacaktı, dahası ben oraya üye bile değildim. Genç yaşında, önemsenmeyen bir öğrenciydim. Eve döndüğümde, 'Bana deli derler mi?' diye düşünmeye başladım. Yazdığım öyküde uçan bir adam vardı sonuçta.

O esnada Jean-Paul Sartre ve Albert Camus'nün de aralarında bulunduğu birçok yazar Paris'teydi. Ama benim gerçeküstücülükten haberim yoktu. Ama yine de inanıyordum hikâyeme ve mucize gerçekleşti. Bir gün telefon çaldı, okula çağırıldılar. Gittiğimde edebiyat kulübünde hocalar ve benden büyük öğrenciler bana şaşkın şaşkın bakıyor, tebrik ediyorlardı; Mösyö Hristo'yu, uçmasını ve bunun aklıma nereden geldiğini soruyorlardı. Hayatımda ilk defa yazarlık duygusunu orada hissetmişim.

Bugün "Mösyö Hristo", dünya edebiyatının önemli antolojilerinde o gün yazıldığı gibi, hiçbir değişime uğramadan, birçok dile çevrilmiş biçimde yaşıyor. Mösyö Hristo bu hikâyeyi okuyamadı, çok yaşlıydı ve biz o mahalleden taşınmıştık.

İf Şatosu'ndan Selahattin Bey'in karanlık odasına...

Çocukluğumda Roald Dahl'ı, Comtesse De Ségur'u çok severdim. Buna ek olarak Alexandre Dumas'nın *Monte Kristo Kontu* adlı romanının da hayatımda önemli bir yeri vardır. Monte Kristo Kontu, Marsilya, İf Şatosu... Orada kalışı, oradan kurtulmak istemesi, duvarı yavaş yavaş kazması, rahibin ona yardım edişi... Ölüsüyle yer değiştirerek tabutun içinde İf Şatosu'ndan kendini uçurumdan aşağı atışı ve o anafordan kurtuluşu; dünyaya özgür bir insan olarak dönüşü ve intikam alışı...

Bunların bana ve edebiyatıma öyle bir etkisi oldu ki, "Monte Kristo" adlı bir kadın öyküsü ortaya çıktı. Bu öyküde Nebile adlı, hayatından bezmiş, kocasıyla anlaşılamayan, ilgisiz iki çocuğa sahip, ev işlerinden sıkılmış bir ev kadını vardır. Nebile, tıpkı bir mahkûm gibidir evin içinde. Monte Kristo Kontu gibi kilerdeki bir çatalla, duvarı yavaş yavaş kazarak, hiç kimseye belli etmeden yan dairenin sahibi Selahattin Bey'in karanlık odasına çıkıyor. Yani eski hayatından, kocasından ve o yeknesak, sıradan dünyasından ve esaretten kurtuluyor. Öte yandan o karanlık oda, Selahattin Bey'in fotoğraflarını banyo ettiği karanlık odadır ve Nebile, hayatını o odada kapatma olarak sürdürür; çünkü adam evlidir. Nebile, Selahattin'le aydınlık dünyada beraber olacağı günün hayallerini kuruyor. "Monte Kristo" hikâyesi de böyledir. Tüm bunlar, çocukluğumda okuduğum ve zihnimde yer etmiş, büyüdüğümde de beni yazmaya iten öyküler.

Arthur Rimbaud sendromu

16-17 yaşlarımdayken Arthur Rimbaud beni çok etkilemişti. Tabii yine Galatasaray Lisesi'nde, kolejde öğrenci olduğum yıllar. Jean Genet, Charles Baudelaire, Paul Verlaine ve Arthur Rimbaud okuduğumuz yıllardı. 18 yaşına kadar Rimbaud'yu bitirmiş, tüketmişim. Yaşam öy-

küsüne baktığımda, onun Fransa'yı terk edip Afrika'daki Aren'e gitmesi, orada silah tüccarlığı yapması, bacağının kesilmesi, genç yaşta ölmesi ve bu karışık hayatı çarpıcıydı.

Fransız edebiyatını allak bullak eden o dev şairin yok olması, bana müthiş bir şey gibi gelmişti. Bunun etkisiyle, Rimbaud'yu çok benimsedim. Uzun bir süre yazamadım, çevremdekiler ve o ufak hayran kitlem çok üzülmüyordu yazmadığım için. Ben buna "Arthur Rimbaud sendromu" adını verdim. Şehir değiştirmek, uzun yıllar bir hastane odasında kalmam, hayatla ölüm arasında duruşum, Kafkaesk bir eğitim... Ben artık Arthur Rimbaud'yum ve hastaneden çıktığımda, ilk kitabım *Ah Bayım Ah* hazırıldı.

Bir başka İstanbul

Aradan uzun yıllar geçti. ÖYS'de fantastik edebiyatla ilgili bir soru olmuşum. Bu soruyu bilen, sınav sonuçlarında 20 bin sıra ileri atlıyormuş, o derece önemli bir soru. Soruyu bilen bilmiş, bilmeyenler de bana, "Siz kimsiniz, biz sizi hiç tanımıyoruz. Sizin yüzünüzden kaybettim," gibi tepkilerle geldi. Çocuklar nereden bilsin, müfredatta yoktum ki...

Hepsiyle teker teker ilgilendim, sosyal medyadan yazdım. "Çocuklar ben Namık Kemal, Samipaşazade Sezai falan değilim. Karşınızda duran, etten kemikten bir yazarım. Benden yararlanın, bana sorun," dedim. O zamanlar müfredatta yoktum, daha sonra girdim. Bunun tam

aksi örnekler de oldu. Beni bilen çocuklar soruyu doğru cevaplamışlar. Gelip öpenler, teşekkür edenler, sık sık ziyaret eden, "Sizin sayenizde garson olmak yerine hukukçu oldum," diyenler...

Şimdi gözlerim doluyor anımsadıkça. Ben çocuk kitapları yazmaya başladığım zaman, 1960'lı yılların ortasında bıraktığım İstanbul'u, o eski Rimbaud'yu, Sadet Apartmanı'nı, Şişhane Yokuşu'nu, Mösyö Hristo'yu, Tepebaşı'nı yazıyordum. Bu benim vazgeçemediğim coğrafyam. Aradan uzun yıllar geçmiş ve İstanbul çok büyük bir değişim geçirmiş. İstanbul bir ceket, trençkot giymiş; onu çıkarmış başka bir şey giymiş, değişmiş. İnci Pastanesi'ni, üstü hâlâ örtülü olan Frej Apartmanı'nı, Merkez Apartmanı'nı... Hepsini bulmuşlar ve bir şeyler yapmışlar. Birtakım şeyler yine de duruyor.

Beni okuyan çocukların gördüğü coğrafya gerçek olsun istiyorum. İzmir'i veya İstanbul'u yazdığımda gerçek olanı okusunlar istiyorum. Bu benim için çok önemli. Bir konferansta bir çocuk söz alıp, "Bu kitap niçin resimlendirildi?" diye sordu. "Ben kendi düş gücümle, içindeki kişileri ve yerleri hayal etmeyi tercih ederdim; bu resimler benim düşlerimi kırdı," dedi. Olağanüstü bir yorumdu bu.

Gençler gerçekten olağanüstü, onlara yazmak büyük bir zevk. Üstelik, yetişkine yazdığım kitapla çocuk ve gençlik edebiyatına yazdığım kitap arasında hiçbir fark gözetmiyorum. Aynı hazırlığı yapıyor, aynı heyecanı duyuyorum. Çocuklar da bu heyecanıma ortak oluyorlar. Şişhane yokuşundan bir eski çocuk, bir eski Arthur Rimbaud, unutulmuş ve başka bir şehre gitmiş bir çocuk onlara sesleniyor. Onlar da bu sese sahip çıktılar, hissettiler ve önümde altın bir yol açıldı. Tıpkı 1976'da ilk kitabım *Ah Bayım Ah*'ı yazdığım zamanki gibi... 🍌

Öğretmenler ve kütüphaneciler için
düzenlenen 8. Eğitimde Edebiyat
Semineri, FMV Işık Ortaokulu'nda,
7 Mart 2015 Cumartesi günü!

PROGRAM

- 08.30 Kayıt ve İkram
09.30 Açılış
09.40 **Cevat Çapan** Edebiyat, Şiir ve Eğitim...
10.25 **Uygulama Sunumları** Yaratıcı Okuma Uygulamaları
11.10 Kahve Molası
11.30 **Uygulama Sunumları** Yaratıcı Okuma Uygulamaları
12.15 **Semih Gümüş, Müren Beykan** Yazarları ve Kitaplarını Okumak, Okutmak
13.15 Öğle Yemeği
14.15 **Mavisel Yener** Bir Edebiyat Yolculuğu
14.55 **Cahit Ökmen** Ortaokul ve Lisede Edebiyata Heveslendirmek
15.35 **Selim İleri** Edebiyatı Sevdiren Öğretmenlerim

Katılımlarıyla

IŞIK ORTAOKULU

Seminere öğretmenler, eğitim yöneticileri, kütüphaneciler ve ilgili akademisyenler
on-line kayıt yaptırarak katılabilirler.

Seminer yeri **FMV Işık Ortaokulu** Teşvikiye Cad. No: 6 Nişantaşı İstanbul

İletişim **Merve Özcan** M 0530 280 89 04 T 0212 212 99 73 E seminer@gunisigikitaligi.com

Şairin yayıncılık yolculuğu

Enver Ercan

Genç şairlerin kılavuzu, usta dergici, editör, şair Enver Ercan, şairlik serüvenini ve Cemal Süreya'dan Oktay Rıfat'a birçok şairle anılarını esprili bir dille anlatırken, editörün görevlerinden birinin de edebiyata yeni yazarlar kazandırmak olduğunu hatırlatıyor.

Bugün çocuk ve gençlik edebiyatı yayıncılığı çok gelişmiş durumda. Benim çocukluğumda bu böyle değildi. Babam kitaplara çok düşkün olmasına rağmen bana sadece birkaç kitap almıştır. Onlardan bir tanesini hatırlıyorum; *Beyaz Kuğular*. Kapağında kuğu resmi olan, içeriğini hatırlamadığım bir kitap. Yazarını Tefvik Fikret diye hatırlıyordum. Ama sonradan öğrendim ki, bilinçaltım bana oyun oynamıştı. Fikret'in böyle bir kitabı yoktu; belki de onun bir eserinden uyarlanmıştı. *Beyaz Kuğular* ince bir kitaptı. Çocuklar okusun diye öyle yayımlanmıştı sanırım.

“He-Man” dizisinde ölüm olur mu?

Kızım ufaktı ve ona masallar okumak istiyordum. Hürriyet Gazetesi'nde çalıştığım yıllardı. O sırada Mevlâna'nın *Mesnevi*'sini karıştırıyordum ve orada çok güzel hayvan öykülerine denk geldim. O öykülerden çok güzel masallar uyar-

ladım, okudum. Kızımın da çok hoşuna gitmişti bu uyarlama masallar. Daha sonra bir yayıncı arkadaşım bunu öğrendi ve onun ısrarıyla birkaç öykü daha ekleyerek kitap haline getirdik.

Bu durum daha sonra bana korkutucu gelmeye başladı. Çocuk yazarı değildim ve elime geçen çocuk kitaplarını okuduğumda çoğu saçma geliyordu. Bu kitaplarda bir çocuğun ağzıyla konuşan cümleler vardı. Bu bana hep itici gelmiştir. 50 yaşında adam, bir çocuğun ağzından nasıl konuşur?

Mahalledeki çocukları topladım, bu masalları onlara okudum ve takıldıkları yerlere işaretler koydum. Gerçekten de karışık geldi onlara, sendelemeye başladılar. Daha sonra bu zorlandıkları yerler düzeltildi ve kitap o haliyle yayımlandı. Tüm bu düzeltmeleri görünce anladım ki, çocuk ve gençlik edebiyatı yayıncılığı ve yazarlığı çok zor bir iş.

He-Man karakterinin Türkiye’de yayımlanması için bir arkadaşım Türkçe’sini yazmamı istedi. Ben de yazdım; güzel de oldu. Ama Amerika’daki yayıncıdan bir rapor geldi, “He-Man’ın hiçbir kitabında kimse ölmez. Sen hepsinin sonunda birini öldürmüşsün!” dediler. Ben de bir daha hiç yanaşmadım o işe.

Editörlük, biraz da sezgi işi!

O zamanlar yayınevlerinin yaklaşımı şimdiki gibi değildi. Bir edebiyat öğretmeni buluyorlar, ona üç beş masal yazdırıp yayımlıyorlardı, iyi çizer de yoktu. O büyük yayıncılar, kitabı Anadolu’ya %70 indirimle satıyorlardı. Çok karmaşık geldi bu işler ve o nedenle uzak durdum.

Editörün en önemli özelliği, sezgisel yanısıdır. Hiç okumadığı bir kitabı “başarım” diyen editörler vardır. Çünkü karşılardaki adamın iyi bir şey yapıp yapmadığını bilirler. Örneğin, İnkılâp Kitabevi’nden ayrılmama yakın zamanlarda bir Marduk kitabı gelmişti; Burak Eldem’in kitabıydı. “Hiçbir şey yapmayın, basın bu kitabı,” demiştim. Çünkü akıllı bir adam olduğunu biliyordum. Nitekim kitap 20 baskı yaptı, toplamda 60 bin adet sattı.

Türkiye’de “sultan” temalı romanların ilk yayımlanışında büyük payım vardır, o romanları başlatan yayıncılardan biriyim. *Safiye Sultan*’la başlamıştı o akım. Bir yayıncıyla 5 bin mi, 10 bin mi basalım diye düşünürken, kitap 300 bin sattı. İşin başında sadece sezgisel olarak satacağını düşünmüştüm.

Kaç yazar yetiştirdiniz?

Bu alandaki en önemli sıkıntılardan biri, yeni yazar yetiştirmektir. “Ben iyi bir dergiciyim, iyi bir yayıncıyım, iyi editörüm,” diyerek gururlananlara önce şunu

sorarım: Kaç yazar kazandırdın edebiyat dünyasına? Bu alanda ne kadar iyi olduğun, bu sorunun cevabında gizlidir.

Bir gün Varlık ödülleri için ön elemeleri yaparken, bir çocuğun dosyası geldi elime. 18 yaşında bir çocuk şöyle bir şiir yazmış: “Çekin üstümden göğü, beni ölüm temizler... Gövdesi çatlak bir tekneyim, hazırlayın kayaları...” İnanmadım ve çocuğa mektup yazarak, başka bir dosya daha getirmesini söyledim. Erdoğan Alkan, “Ablası yazmıştır,” demişti. Ben bu çocuğun eserini yarışmaya sokarım ve ödülü kazanır, ama doğru bir şey mi yapmış olurum?

Bir gün bir kız geldi dergiye, “Ben öykü yazıyorum,” dedi. Ben de, “Herkes yazıyor; beni heyecanlandıracak bir şeyler yaz getir,” dedim. Kız bir an şaşırdı, onun düşündüğü editör değildim. Televizyonlarda kadın bedeninin cinsel obje olarak sömürüsü üzerine bir makalesi olduğunu söyledi. “Beni ilgilendirmez, çok yapıyor,” dedim. Sonrasında, arkadaşıyla yaptığı bir çalışmayı gösterdi. Feminist bir yaklaşımla, Michel Tournier’in *Cuma* adlı romanında, Robinson’un adayı bir kadın olarak algıladığını iddia edip, bunun üzerine yazmışlar. İşte o zaman, “Ben bunu yayınlarım,” dedim ve Müge İplikçi’yi o gün keşfettim.

Bu anlamda gururluyum; Tuna Kiremitçi, Müge İplikçi, Sema Kaygusuz, Şebnem İşigüzel, Akın Sevinç, Nilay Özer, Süreyya Evren... Desteklediğim, yetenekli olduğunu gördüğüm ve gurur duyduğum arkadaşlar onlar.

Benim yazarlık serüvenim biraz daha farklı. Dört yaşında çizmeye başlayan çizerler var; ben dört yaşında şiir yazmaya başladım. Nasıl mı? Ablam, benim adımla yerel bir dergiye şiirler yollardı ve yayımlanırdı. Resmi olarak, dört

yaşında şiir yazmaya başladım böylelikle. Ablam şiir yazmayı bıraktınca, ben de şiir hayatıma ara vermiş oldum. Ne ironidir ki, bugün yazdığım şiirler, o günlerde ablamın benim adımla yayımlattığı şiirlere benziyor.

Baktın olmuyor, bırakırsın!

16-17 yaşlarımda, herkesin mutsuz olduğu yaşlarda ben de mutsuzdum; İstiklal Caddesi'nde dolaşıyordum. Seyyar kitapçıda şiir kitapları gördüm ve birkaçını aldım. Eve gidip okuduğumda, "Ben de bunlar gibi yazarım," dedim. Kitaplar mı kötüydü, yoksa bendeki cahil cesareti miydi, bilmiyorum, ama bir ayda 60 şiir yazdım. Talihsizliktir ki, bir çay bahçesinde kaybettim onları.

Bir süre sonra yine başladım yazmaya, şiirler çoğaldı ve onları kitaplaştırmak istedim. O zamanlar Varlık diye bir derginin varlığından bile bihaberdim. Osmanlı Matbaası diye bir yere gittim, borç harç bularak kitabı bastırdım. Dağıtımcımı da kendim buldum. Orada kitap satılmayınca, ileri gelen galerici ağabeylere kitabı elden satmaya başladım. Bu sayede ilk kitabı tükettim. Hemen ardından bir ağabeyimiz Melih Cevdet Anday'a şiir kitabı yazdığımı anlatmış. Anday, Cumhuriyet'te benim ilanlarımı yayımladı. O zamanlar çok kötü şiirler yazıyordum, ama toplamda 11 ilanım çıkmıştı gazetede. Bir süre sonra anladım ki, yazın hayatımda buraya geliş serüvenim, o en başta yaptığım

büyük hatayı temizlemektir. Böylelikle bir meslek sahibi oldum.

Yine bir gün Cemal Süreya yemeğe çağırdı ve şiirlerimi göstermemi istedi. "Şiirlerimi okuyacaksanız veririm," dedim. O da şiirlerimi okuduktan sonra, "Ne kadar zamandır şiir yazıyorsun?" diye sordu. "Birkaç yıldır," dedim; "İyi, birkaç yıl daha uğraş, baktın olmuyor, bırakırsın," dedi. O şiirleri yırtıp attım, ama Cemal Süreya'yla dostluğumuz çok uzun sürdü. Beni keyifsiz ve üzgün gördüğü zamanlardan birinde, "Enver, kendine mektup yazmayı hiç düşündün mü?" diye sordu. Mektubu yazdırdı ve "kendime göndermek" üzere postaneye götürdü beni. Yayıncılık böyle bir şey, yayımlamanın perde arkasında o insanlarla, yazarlarla tanışıyorsunuz.

Mutfakta yazan adam

Oktay Rifat da benim için öyleydi. Karısını çok sevdiği için çalışma masasını mutfaka koyan ve orada çalışan bir şairdi. Attilâ İlhan, "Neden bu adam bu kadar güzel yemek yapıyor, üstü başı yemek kokuyor?" diye sorardı. Meğerse Oktay Rifat romanlarını mutfakta yazıyormuş. Yazdıklarını okutmak için beni sürekli evine çağırırdı, eleştiriye açık bir şairdi, ama balıkçılığına laf söyletmezdi.

Sabahattin Kudret Aksal da onlardan biriydi. Oldukça ketum biriydi Aksal; arabası olduğunu öldükten sonra öğrendim, hangi siyasi partiye yakın olduğunu hiç öğrenemedim. Aksal, şiirle matematik arasındaki ilişkiyi kavramak ve matematiği şiirde uygulamak için mutlaka okunması gereken biridir.

Yayımlama serüvenimize dönüp baktığımda, Cemal Süreya, Oktay Rifat, Sabahattin Kudret Aksal, Ece Ayhan, Can Yücel; hepsi keyifli insanlardı... ●

2015 Kitap Fuarları *Book Fairs 2015*

ÇUKUROVA 8. KİTAP FUARI
ÇUKUROVA 8th BOOK FAIR
13 - 18 Ocak / January 2015

BURSA 13. KİTAP FUARI
BURSA 13th BOOK FAIR
14 - 22 Mart / March 2015

20. İZMİR KİTAP FUARI
20th İZMİR BOOK FAIR
18 - 26 Nisan / April 2015

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ULUSLARARASI İZMİR FUAR ALANI

www.izmirkitapfuari.com

KARADENİZ KİTAP FUARI 2015 - SAMSUN
BLACK SEA BOOK FAIR 2015 - SAMSUN
18 - 24 Mayıs / May 2015

www.karadenizkitapfuarisamsun.com

34. ULUSLARARASI İSTANBUL KİTAP FUARI
34th INTERNATIONAL İSTANBUL BOOK FAIR
7 - 15 Kasım / November 2015

kitapfuari | istanbulkitapfuari
www.istanbulkitapfuari.com

Öğretmeni öğrenciye bakarak görmek

Zoran Drvenkar

Avrupa edebiyatının güçlü ve özgün kalemlelerinden Zoran Drvenkar, yazın yolculuğu, Berlin yaşamı, sansür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi gibi pek çok konudaki görüşlerini Keçi'yle paylaştı.

Söyleşi: Halil Türkten

Bir zamanların Yugoslavya'sında, bugünün Hırvatistan'ında Krizevci'de doğdun, ama hayatının büyük bölümü Berlin'de geçti. Kendi dilinde yazamaman ve göçmen olman yazarlığını etkiledi mi?

İnsanlar sürekli bu soruyu soruyor. Çünkü, Yugoslavya gibi bir yerden Berlin'e gelmek herkese garip geliyor. Ama çocukken bir sorun yoktu. Türkler, Yugoslavlar ve Almanlar bir arada mutluyduk. Elbette o zamanlar sürekli kovalamacular, satışlarımız oluyordu, ama mutluyduk, hepimiz aynıydık. Ait olmadığınız bir yerde yaşadığınızda edebiyatınız, kaleminiz etkilenebilir; ama ben oraya aittim. Berlin benim evimdi. O nedenle oradaki yaşam tarzı yazdıklarımı çok etkilemedi. Aynı şey dil için de geçerli. Almanca benim düşünce dilim oldu ve anadilimde yazmayı özlemedim, Almanca daha kolaydı.

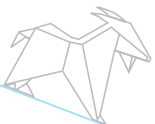
Berlin'de büyüyen ve yaşayan bir yazar olarak, kentin çokkültürlülüğü ve farklılıkların bir aradığı seni nasıl etkiledi? Örneğin, Berlin Duvarı'nın yıkılmasının yazın yolculuğunda nasıl bir etkisi var?

Duvarın batısında yaşıyordum, ama hiçbir zaman duvarı kabul etmedim. Doğuya bakınca hiçbir zaman duvar görmedim. Benim için öyle bir duvar var olmadı. Sanırım hayatımızdaki bazı şeylerin üstesinden, kabul etmeyerek, benimsemeyerek gelebiliriz. Elbette duvarın yıkılması hepimizi sevindirdi, insanların kucaklaşması harikaydı, ama arada duvar olup olması hiçbir zaman umurumda değildi.

“Kitapları değil, o kitaplardaki düşünme şeklini kopyaladım.”

Çocukluk ve gençlik yıllarında neler okudun? Seni besleyen kaynaklar nelerdi? Senin için kitaplar seçen, rehberlik eden birileri var mıydı?

Beni besleyen pek çok kaynak vardı, onlar olmasa şimdi burada olamazdım. Sadece yazar olarak değil, birey olarak da buralarda olamazdım. Okumaya beş yaşında başlamıştım ve 11 yaşına kadar kütüphanedeki tüm kitapları okumuştum. Ucuz, içinde bolca çıplaklık olan, 60 sayfalık romanlardı çoğu. Biraz

büyüdüğümde daha ciddi kitaplar aldım elime. “Sen bunu okursan daha iyi olur,” ya da “Bunu okumasan iyi olur,” diyen kimseler yoktu çevremde. Her şeyi okudum.

Ailem bırakın kitap okumayı, kendi köşeme çekilip çok kitap okuduğum için kızar ve kitabı elimden alırdı. Okuyacağım kitapların seçiminde, nasıl bir insan olacağım konusunda hiç kimse beni bir şeylere itmedi.

Ne yaptıysam yalnızca yapmak istediğim için yaptım. İlk şiirimi yazdığımda da aynısı oldu. Belki çok kötüydü o şiir, kimse okumadı ve ilgi göstermedi. Hayatım boyunca ne istiyorsam onu yaptım; şiir yazmak istedim, yazdım ve ben çok beğendim. İstedğim yoldaydım çünkü. “Birileri okusun” motivasyonu bir yazar için tehlikelidir.

Okuduğum kitapları değil, o kitaplardaki düşünme şeklini kopyaladım. Her yazar da bunu yapmalı. Başkalarının yazdıklarından çok, nasıl yazdıklarından öğreneceğimiz çok şey var. İlk yazmaya başladığım zamanlar, yazdıklarımın %90’ında o yazarların etkisi vardı. Ama şimdi tam tersi bir durum var. Bugün yazdıklarımı bakıldığında, başka yazarların etkisi %10 oranında. Çünkü bu süreç kendi yazınımı, kendi tarzımı geliştirmemi sağladı.

Klasikler parfüm gibi...

Klasiklere yaklaşımın nasıl? Gençliğinde klasik okumayı sever miydin? Çağdaş edebiyat eserleri senin için nerede duruyor?

Aslında yazılan şeyin çağdaş ya da klasik olmasını zamansal olarak ayırmıyorum. Düşünme biçimi önemli yazarın. Bu düşünme biçiminin hangi zamana ait ol-

duğu önemli. Çağdaş edebiyattaki düşünme biçimi gerçekten çağdaş. Üstelik, hikâyenin gerçekliğini hissettiriyor okura.

Klasikler parfüm gibi. Kokusunu alabiliyorsunuz, ama gerçekliğini hissedemiyorsunuz. Bana klasikler hiçbir zaman gerçekmiş duygusunu vermedi. Zaman, mekân ve yaşam şekli olarak çok uzakta hissettim. Klasikler içinde Dostoyevski’yi ayırıyorum, onun kokusu çok başka, gerçek kokuyor yazdıkları. Hikâyeyi yazma ve düşünme şekli hep çağdaş kalacaktır.

Sıradan bir birey olarak Zoran’ı yazar yapan şey nedir? Kendi okurun olsan neler gözlemlerdin “yazar” kimliğinde?

Hayatımda yaptığım hatalar, doğruya ulaşma yolculuğum, bir daha hata yapmamak için gösterdiğim özen, arkadaşlıklar, dostluklar, yakınlıklar ve aşk, beni yazar yapan şeylerin başında geliyor. Bunların bir karışımıym aslında. Edebiyat öyle bir şey ki, kötü karakterlerimde bile ben varım.

Çocuklar, gençler ve yetişkinler için de yazıyorsun. Örneğin, *Soğuktan Korkmayan Tek Kuş* yaşı olmayan bir anlatıya sahip, ama çocuklar için yazdığın bir kitap. Hikâyenin hangi yaş grubuna akabileceğini, dokunabileceğini nasıl keşfediyorsun?

Çocuklar için yazmayı hiç düşünmedim. Karakterlerimi düşündüm ve bu karakterler çocuk edebiyatının içine aktı. Çocuklar, gençler ve yetişkinler için yazmak zorluklara yol açmıyor. Sonuçta karakteri düşünüyorum ben. Ama aynı dönemde iki farklı kulvar için yazmak çok zor, yapamıyorum bunu. Üzerinden biraz zaman geçmesi gerek.

En çok hangi yaş grubuna yazmak istiyorsun?

6-10 yaşlar arası, çocukların dünyayı keşfetme yılları. 11'den itibaren umut etmeye, âşık olmaya, kavga etmeye ve çeşitli yaralar almaya başlıyorlar. Bu nedenle 8-16 yaş arasına yazmayı seviyorum. Onların bu yolculuğunda, hayata ilişkin ilk gerçek deneyimlerinde onlara eşlik etmek harika. Bu gruba yazarken ilk düşündüğüm şey de umut, çünkü tam da bu yaşlarda umu-

da ihtiyaçları var. Onlarla aramda kurulan dil ve onların benim dilime güvenmeleri de iyi hissettiriyor.

Kütüphanecinin işi ne?

Türkiye'de her alanda sansür ve otosansürün kısılcacında yaşıyor, üretiyoruz. İyi örnek olarak genelde Batı gösteriliyor. Batı'da sansür ve otosansüre dair gözlemlerin var mı? Edebiyata etki eden bir sansürden söz etmek mümkün mü?

Bu konu iki yönlü. Bir yanda yayınevleri var. Yayınevleri yazara ne istediğini söylemeli. Başarılı bir kitap için yazarı iyi bir yolda yürütmeli. Yazar ve yayıncının karşılıklı mutlu olması lazım, iyi kitap ancak öyle gerçekleşir. İşin diğer yanında da, para kazanmak var. Öncelikle para kazanmayı düşünen, çocuklara hep bir şeyler öğretme kaygısında olan yayıncılar ve yazarlar var ne yazık ki.

Kitaplarımdan birinin son 20 sayfasında iki genç erkek bir kadını aşağılıyor ve sonra birbiriyle cinsel ilişkiye giriyorlardı. Kitabım bittiğinde editörüm keyifle okuduğunu, ama son 20 sayfayı çıkarmak zorunda kaldıklarını söyledi. "Ne-

rede bu 20 sayfa?" diye sorduğumda, "O kısma ihtiyacımız yok, kitap böyle de güzel," demişti. Daha sonra anladım ki, kitabım liseli öğrencilere okutuluyormuş, editörüm o nedenle böyle bir eleştiride bulunmuş. Kitap basıldıktan sonra, o bölümün çıkarılmasına izin verdiğim için mutluydum. Liseli bir çocuğun bu kadar saldırgan bir içeriğe ihtiyacı yoktu. Ayrıca, bir editörle çalışıyorsanız eleştirilere açık olmalısınız.

Sansür konusunda, ABD ve İngiltere çok korkunç. Almanya'da işler daha sağlıklı ilerliyor ve rahatsız edici bir sansür yok. Amerika'daki bir yayınevi, bir kitabımın haklarını satın almıştı ve kitap İngilizce'ye çevrilirken bazı bölümleri kesmek istediklerini söylemişlerdi. İki genç kadın birbirine âşık oluyor, kitabın kısa bir bölümünde romantik bir anlarını anlatıyorum. Kitapta hiçbir biçimde saldırgan ve zedeleyici ifadeler yoktu. Amerika'daki yayıncılar kitabı kütüphanelerin de satın alması için o bölümü çıkarmak istediklerini söylediler. Kütüphaneler kitaplardaki seks sahnelerini mi tarıyorlar? Bu mu kütüphanecinin işi?

İyi öğretmeni öğrenciye bakarak görmek

Yaşamöyküne bakıldığında, okuldan ve eğitim sisteminden pek haz etmeyen bir öğrenci olduğun görülüyor. Bugünün eğitim sistemini düşününce öğretmenlere bir mesajın var mı?

Okuldan nefret ederdim. Öğrencilik yıllarımda okul sınırları içinde olmak beni korkutuyordu. Şimdi bir yazar olarak çocuklarla okul buluşmalarımızda iyi öğretmenler de olduğunu, bazı okulların bu işi başardığını görüyorum.

Nasıl mı anlıyorum? Öğretmenlere bakarak değil, çocukların tepkilerine bakarak

anlıyorum. Sorularıma ve örneklerime verdikleri cevaba bakarak... Bu buluşmalar halen kötü olan eğitimcileri de gösteriyor. Kitaplarımın eğlenceli kitaplar olduğunu herkes biliyor. Onlarla buluşmalarımızda kitaptaki örnekler üzerinden şakalaşıyorum, ama bazı çocuklar o kadar kapana kısılmış, o kadar katı bir eğitimden geçmiş ki, ne yapsam gülmüyorlar. Eğlenceli sorular soramıyor, hatta soru sormaktan korkuyorlar.

Nasıl sevebilirim ki böyle bir sistemi? Nasıl bir insan olacağıma karar veren sistemden yıllarca uzak dururken, kitaplarımı okuyan çocukların makineleştğini, tektip bireyler haline geldiğini görünce, eğitim denilen kavrama olan öfkem daha da artıyor.

Öğretmenlere ilk önerim, dikkatli olmaları. Çünkü bir "şey" değil; bir insan yetiştiriyorlar. İyi bir insan olma yolunda onlara yoldaşlık ediyorlar. Çok sabırlı olmaları, umutlarını hiç yitirmemeleri gerek. 🌊

“Sanatla beraber, dünyanın iyileşeceğine inanarak büyüdük!”

33. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı kapsamında, tiyatro ve sinema oyuncusu Altan Erkekli; yazar, çevirmen, radyo programcısı Sevin Okyay ve Günişiği Kitaplığı Yayın Yönetmeni Müren Beykan, “Sinemada Edebiyatı Seslendirmek” adlı söyleşide bir araya geldiler.

Bu yılki kitap fuarının teması “Sinemamızın 100. yılı” vesilesiyle düzenlenen söyleşinin yöneticiliğini yapan editör Müren Beykan, ülke nüfusunun %30'unun çocuk olmasına, çocuk ve gençlik edebiyatındaki iyiyi gidişe karşın, sinemada çocuklar ve gençler için yeterli sayıda eser üretilmediğine dikkat çekti. Türkiye’de bu alandaki en başarılı örneklerden biri olarak *Hababam Sınıfı*’nı gösteren Beykan, Rifat Ilgaz’ın çok sevilen eserinin sinemada da başarıyla işlendiğini ve aslında çocuk izleyici gözetilerek çekilmeyen bu filmlerin bugün hâlâ çocuk, genç ve yetişkinlerce birlikte izlendiğini belirtti.

“*Hababam Sınıfı* bir isyandır!”

Deneyimli tiyatro ve sinema oyuncusu Altan Erkekli, çocukluk yıllarında kahramanlarının kısıtlı olduğunu, içine kapalı ve otoriteye bağlı bir hayat yaşadığını hatırlatarak şunları söyledi: “Kadıköy Maarif Koleji’ndeki öğretmenim sayesinde inşaat mühendisliği hayalimden tiyatroya dönüş yaptım. Öğretmenim, ‘İnsan ilişkilerini en iyi organize edecek, hayata geçirecek olan binalar değil sanattır,’ demişti. Biz, sanatla beraber, dünyanın iyileşeceğine inanarak büyüdük.” Geçmişte, otoriter bir toplumda

bile, edebiyat ve sinemamızda yaratıcı ve özgür eserler ortaya çıktığının altını çizen Erkekli, “*Hababam Sınıfı* bir isyandır, özgürlük istemidir, her şeye sevgiyle bakabilme yetisidir ve elbette erk onu sevmez,” ifadelerini kullandı.

Seslendirme sanatçılığı da yapan Altan Erkekli, sinemaya “Ejderhanı Nasıl Eğitirsin” adlı iki filmle uyarlanan ve Türkiye’de Günişiği Kitaplığı tarafından yayımlanan “Hiçkiddik” dizisinden kısa bir bölümü seslendirdi. Kitaptaki farklı karakterleri prova yapmadan seslendirerek salondakilere keyifli anlar yaşatan usta sanatçı, “Seslendirme bambaşka bir teknisyenlik işi; aynı gün üç farklı karakter olabilme işidir,” diyerek, sinemadaki seslendirme serüvenine de değindi. Seslendirme sanatçılığının özel bir titizlik ve çalışma gerektirdiğini hatırlatarak, çocuk filmlerini ciddiye almayanları, “Ön çalışma yapmayıp ağız dolduran, ama zihni doldurmayan cümlelere sığınanlar,” sözleriyle eleştirdi.

“Dünyada, figüranların seçiminden mak-yöze kadar bu iş bilimsel olarak yapılıyor; o nedenle filmler dünyanın her tarafına satılabilir,” diyen deneyimli oyuncu, sinemamızın birçok sorununun temelinde, kurumsallaşma ve uzmanlaşmış iş bölümü eksikliğinin yattığını belirtti. Erkekli,

sık sık alkışlarla kesilen konuşmasını, “Birileri de, ev, apartman yapıp, oradan kazanacağı parayı sinema sektörüne yatırırsa, bu ülkenin hikâyelerine ve genç yeteneklerine inansa, buradan ne öyküler çıkacak!” cümleleriyle sonlandırdı.

“Behiç Ak, Nazlı Eray ve Sevgi Saygı’nın eserleri neden sinemaya uyarlanmaz?”

Usta kalemlerimizden Sevin Okyay, çocukların bir kitle olarak ele alınmamasının ve onlara yönelik projelerin yarıda kalmasının nedenlerini ele aldı. “Eskiden, anneleri ellerinden tutup, çocukları kitapçılara götürürdü. Şimdi çocuklar ne okuyacağını bilen, gelip kitabını kendisi seçebilen bir kitle,” dedi. Edebiyatımızda nitelikli, büyülü gerçekçi eserler de verildiğini söyleyen Okyay, “Behiç Ak, Nazlı Eray ve Sevgi Saygı gibi isimlerin eserleri neden sinemaya uyarlanmaz?”

Belki de çocuk kitabına inanmıyorlar!” diyerek eleştirisini dile getirdi.

Edebiyat uyarlamalarına yönelik değerlendirmeler de yapan Okyay, kitabı okumuş ve sevmiş birinin uyarlamada bir kusur bulmamasının zor olduğuna işaret etti; özellikle uzun dizi kitaplarının uyarlamasında sorunlar, kopukluklar yaşanacağını belirtti. Sinemadaki edebiyat uyarlamalarında yapım tasarımının önemli olduğuna dikkat çeken Okyay, “Okumak yalnız bir iş. Bir kitabı okuduğun zaman o kitapta olmayan şeyler de hayal edersin. Sinemada hayal ettiklerimizi bulamayınca hayal kırıklığına uğrarız. Uyarlamada bunu sürdürmek kolay değildir,” dedi. Philip Pullman’ın ünlü dizisinin ilk kitabı olan *Altın Pusula*’nın sinema uyarlamasının hiç beğenilmediğini, ancak tiyatrosunun İngiltere’de iki yıl kapalı gişe oynadığını hatırlatan Okyay, uyarlamalarda eserin ele alınma biçiminin önemini vurguladı. ●

Bir okurun kitap eki yöneticiliğine toslama hikâyesi

Sibel Oral

Gazeteci, yazar Sibel Oral günümüzde edebiyatın önemli kalelerinden biri olan kitap ekleri ve kitap eki okuru olduğu ilk günden bir kitap ekinin editörlüğünü yaptığı güne kadarki serüvenini değerlendirdi.

Kaç yaşındaydım bilmiyorum, ama kırımızı kurdele siyah önlüğüme iğnelenmiş, güzel yazı defterime yıldızlar konmuş; okulda öğretmenlerin oku dediğini okumaktan sıkılmaya başladığım döneme gireli epey olmuştu. Evet, kitaplar iyiydi. Özellikle çocukluğunu cadde üzerinde bir apartmanın altıncı katında geçiren bir çocuk için kaçınılmazdı. Mutluluğu anlattığı kadar, mutsuzluğun da var olduğu bir dünyanın kapılarını açıyorlardı. O zamanlar babam her gün Cumhuriyet gazetesi alırdı.

Babam işyerine aldığı gazetenin Kitap ve Bilim Teknik eklerini bir süre sonra eve getirmeye başladı. Kitap ve Bilim Teknik eklerinin arşivinden ben

sorumluydum. Önceleri teknik ve sıkıcı bir iş olarak gördüğüm –tarih sıralaması, kıvrılan sayfaları düzeltme– bu sorumluluğun, hayatımı değiştireceğini tahayyül edemedim.

Etle sütle değil; kitaplarla büyümek!

Arşivinden sorumlu olduğum Cumhuriyet Kitap, sıkıcı çocukluk ve ilk gençlik odamda bana yeni bir dünya kurdu. Dünyalar içinde bir dünya; kitaplarla, hikâyelerle dolu, insanlarla dolu bir dünya... Her hafta kendime oradan kitaplar seçer, onları alır ya da babama satın aldırır ve çeker giderdim bu dünyadan. Sonra büyüdüm, hem de etle sütle değil, kitaplarla büyüdüm. Ardından başka kitap ekleri geldi. Radikal Kitap mesele, ikinci göz ağrım. Yıllar sonra Radikal Kitap'ta yazacak ve bununla gururlanacaktım.

Derken gazeteci oldum, kitap yazar oldum. Hem okuyor, hem yazıyordum. Yayın dünyası ve gazeteler de büyüdü. Çalıştığım gazetenin genel yayın yönetmeni bana kitap eki yapıp yapamayacağımı sorduktan bir ay sonra, artık Taraf Kitap Yayın Yönetmeni'ydim. Ama hayır; öncelikle o kitap ekinin okuru olmak zorundaydım. Sıkıcı ve gırtlığına kadar sorunlu batmış bir dünyadan kaçmaya yer

arayan, kendine kitap eklerinin sayfalarında yeni dünyalar bulan o kız çocuğuydum aslında.

Ama bir sorun vardı. Okur olmak şahane bir şeydi. Yazar olmak, kitap ekine yazı yazmak da şahane bir şeydi, ama bir kitap eki yapmak, onu yönetmek, kararlar vermek, hiç de şahane değildi. Kurallar vardı. Kitap eki eğer ilan almazsa, kapalıydı. İlan alması için ilan veren yayınevinin kitabını el üstünde tutmak lazım gelirdi. Ticari kaygılar vardı, alan memnun satan memnun olmalıydı. “Size ilan verdik, ama bizim hiçbir kitabımızı tanıtmıyorsunuz,” diyen yayıncılar ne olacaktı? Emrivaki yollanan yazılar yayımlanmayınca ilanını geri çekenler ne olacaktı? Kitabı hakkında olumsuz eleştiriler yayımlandığında küsenler ne olacaktı?

Durun, bu kadar da kötü değildi aslında. Yani böyle olmayanlar da vardı, rolleri değiştirdiğimiz de oldu. “Kitaplarıyla ilgili o kadar yazı yayımlıyoruz, yazarlarını öne çıkarıyoruz, neden bize hiç ilan vermiyorlar?” dediklerimiz mesela. “Senin kitap ekini çok seviyoruz, ama ilke olarak ana gazetenin politik duruşunun karşısındayız,” diyenler mesela. Herkes kendine göre haklıydı, ama okurun bunların hiçbirinden haberi yoktu. Kimse, okur ne olacak diye sormuyordu. Pe ki, bu kitap eki neden çıkıyordu? Kitap, okura o ekin sayfalarından göz kırpsın diye değil miydi?

“Ek”, ek gelir demekti belki de...

Duygusalığa, romantik hallere hiç gerek yok. Kitap eki, adı üstünde “ek”, öncelikle ek gelir demekti belki de. Ama ben umudumu hiç kaybetmedim. Okur bilirdi, okur onca sayfanın arasından kendine göz kırpan kitabı görürdü. Yeri geldiğinde, kitap ekini eleştirmeyi de bilirdi.

Kitap eki yapmanın en güzel tarafı yayınevlerinden yüzlerce kitap gelmesidir. O kitaplar ayıklanır, uzaktaki okulların kütüphanelerine ya da cezaevlerine gider. Çünkü kitaba ulaşamayan okurlar vardır. Rahatlıkla ulaşabilenlerin işi ise kendi iradesine, seçiciliğine, deneyip yanılmasına kalmıştır.

Kitap ekleri elbette yayıncılık sektörü için önemli ama edebiyat dünyası için daha önemli. Gazetelerin kültür sanat sayfalarının durumu malum. Edebiyat bir süre daha kendine asla o sayfalar da yer bulamayacak. Tek mecrası edebiyat dergileri ve kitap ekleri. Bunu asla unutmamak ve okur olarak sahip çıkmak gerek...

Bana gelince; şimdi, çocukken arşivini yaptığım hayatıma giren ilk kitap ekinin yazarıyım, istediğimi istediğim gibi yazıyorum. Okur için yazıyorum. Ama bir daha bir kitap ekinin başına gelirsem ne yaparım, işte onu hiç bilmiyorum. 🟦

Yayıncılık bir okul, editörlük bir yolculuk

Feridun Andaç

Eleştirmen, editör, yazar Feridun Andaç, yayınevlerinin yakın geçmişte kat ettiği yolu özetliyor; editörlüğün yayıncılıktaki yerini, önemini ve nasılını paylaşıyor.

Eskiye bilmek, her zaman yeniyi kurmakla ilgili olmuştur. Üstelik, yaşadığımız dijital çağın hızı her şeyi altüst edip dönüştürürken, biz hâlâ matbaanın çocukları olarak basılı yayın dünyasından söz edebiliyoruz. Bu bir paradoks olsa da, eskiyi birçok bakımdan bırakmak zor. Hele hele son 10 yılın dijital devrimine tümüyle teslim olmak zor. Zorun zoru olan bu dönemde, yayınevi şemasından ve editörlükten söz edebilmek için, 1980'lere, öncesine ve bugüne bakmak gerekir.

Üç önemli deneyim

Yayıncı demek; yazar, kitap, yayınevi, matbaa, dağıtım, satış, tanıtım, kitabeve ve okur demektir. Var oluşları ve birbirlerine bağlılıkları değişmiyor. Bu bağlılıkları ve yayınevi içindeki konumlanmaları daha iyi anlamak için öncelikle, 1980 sonrası yayıncılığımızı kısaca özetlemek gerekir.

1980 sonrasında yayınevlerinin yayın çizgileri ve yayın politikalarının oluşması ve yayıncılığın sektör olarak benimsenmesiyle ortaya birtakım yeni meslekler ve uğraşlar çıktı. Bu dönem için birkaç önemli deneyimi aktarmam gerekiyor. Birincisi, YAZKO (Yazarlar Kooperatifi) deneyimi; ikincisi, Adam Yayınları'nın kurumsal bir yayınevi olarak yayın sektörüne getirdiği açılım; üçüncüsü de, TÜYAP Kitap Fuarı'dır.

YAZKO, örgütlenme modeli olarak iyi bir deneyimdi. 12 Eylül'ün getirdiği koşullarda, hem yazarların, hem yayıncılığın, hem de ifade özgürlüğünün engellendiği bir süreçte, yazarlar bir araya gelerek Yazarlar Kooperatifi'ni kurdular.

İkinci olarak, Adam Yayınları deneyiminden söz etmek gerekir. Adam Yayınları, kurumsal yayınevinin inşa edilmesi süreci açısından önemli bir örnektir. Her şeyden önemlisi, Adam'ın bir planı var-

di. Adam Yayınları'nın handikabı, sonradan başka işlere soyunması oldu; mesele kitabevi açıldı, dağıtım şirketi kuruldu. Bizde yayıncıların hep hayal ettiği şeylerin başında dağıtım ve kitabevi işletmesi gelir, ama bunlar da yayıncılığın sonunu getirebiliyor.

Üçüncü olarak da, fuar deneyimine değinmek gerekiyor. Ne kadar eleştirsek de, TÜYAP Kitap Fuarı'nın öyle ya da böyle Türkiye'de yayıncılığa önemli katkıları olmuştur. Birçok yayınevinin kendisine çekidüzen vermesinin, yeni yayınevlerinin çıkmasının nedenidir. Kitap fuarları biraz da sinema günleri gibidir. Sinema günleri nasıl sinemamıza yeni yönetmenler kazandırmışsa, kitap fuarları da edebiyatımıza yeni yayıncılar kazandırmıştır.

Taşların yerinden oynadığı yıllar

Yayınevi içinde editörün konumunu ele almadan önce, editörlük ve dizi editörlüğü kavramlarını Adam Yayınları'nın getirdiğini belirtmek gerekir. Adam bu dönemde, düzeltme ve redaksiyonu da ayırdı, ikisinin aynı şey olmadığını, hatta editörlükle de aynı şey olmadığını gösterdi. Yayınevi logosundan kapak tasarımına, arka kapak yazılarından kitap künyelerinin nasıl yazılması gerektiğine kadar, hem kurumsal kimliği hem de işlev kazandıran tasarımı öne çıkardı.

1980'li yıllara geldiğimizde, o yıllarda kurulan Can Yayınları, Metis Kitap, İletişim Yayınları, Ayrıntı Yayınları, Bilgi Yayınları, Yapı Kredi Yayınları ve Cem Yayınevi de kendilerine çekidüzen vermek durumunda kaldılar. Bu yılların devamında, Hürriyet, Milliyet ve Sabah gibi gazeteler de yayıncılık yapma konusunda ısrar ettiler, ama sonunu getiremediler. Aradan sıyrılıp çıkan bir tek Doğan Kitap oldu.

Bilgi Yayınevi'nde Atilla İlhan, Can Yayınları'nda Erdal Öz, Yapı Kredi Yayınları'nda Enis Batur'un varlığı, birçok yayıncı için örnek durumlar ortaya çıkardı. Bu süreçlerde editör, yayın yönetmeni, düzeltmen, redaktör gibi ayrımlar belirlendi. Daha önce butik yayınevlerinde görülen yazar-yayıncı örneğini Erdal Öz, Can Yayınları'nda ustalıkla ortaya koydu. Öte yandan bu, yayıncılığımız açısından irdelenmesi gereken de bir olgudur. Çünkü Erdal Öz her şeyi yapan tipik patron örneğini de oluşturmuştur. O bir maestro gibi, kitabın kapağı da dahil her şeyiyle ilgilenen biriydi.

İki büyük öğretmen

Türkiye'de iletişim teknolojilerinin sadece kitap yayıncılığına değil, tüm yayıncılık sektörüne ve medyaya yayılmasıyla birlikte editörlük mesleğinin altı çizilmeye, alanı açılmaya başlandı. Editörlük üzerine düşünürken, bu alandaki kendi deneyimlerimi aktarmak isterim.

Yayın dünyasına 1975 yılında, okuryazar ve meraklı biri olarak Sait Maden'le adım attım. Editörlük benim listeye aldığım bir meslek değildi; koşullar ve insan ilişkileri, editörlüğü öğrenmemi ve yapmamı sağladı. Sait Maden'in ofisinde, onun Ankara'daki ağını ve birçok matbaayı tanıma; onunla konuşma olanağını yarattım. O dönem edebiyat yayıncılarının yolu, Sait Maden'in yanından geçiyordu. Çünkü, gerçekten iyi de bir kitap tasarımcısıydı.

Bu öğrenme sürecimde karşımda iki büyük öğretmen vardı: Biri Sait Maden, diğeri de De Yayınevi'ne sıklıkla gelme nedenim olan Memet Fuat. Dünya Kitapları'nda editörlük yaptığım yıllarda Memet Fuat'ın Adam Yayınları'ndaki maestroluğu beni çok etkilemişti, edebi anlamda beni cezbeden biriydi.

Editör nedir, ne değildir?

Yayınevlerini ele aldığımızda, editörlüğü, editörü irdelemek kaçınılmazdır. Editör ne yapar? Aslında her şeyi özetleyen bir cümlem var. Editör bahane değil, çözüm üretip öneri getiren kişidir. Bu elbette bir editörü tanımlamak için yeterli değil, ama editör kitabın onarıcısı, yazarın kitabıyla birlikte var oluş nedenidir.

Editör, yazarla yapıt arasında görülme-yen gözdür; onarıcı, gözlemleyici ve kitabın içeriğinden kapak arkası yazısına kadar her şeye hâkim olandır. İzleyen, gören, anlayan, soran, sorgulayan, eleştirebilen, özgür bir editör, kitabın maestrosudur. Editör bu nedenle yeterli özgüvene sahip olmalıdır. Bunu yaratan da bilgidir, deneyim daha sonra gelir.

Yayınevinde editör, hem işveren hem de işleri takip eden, yönlendirendir. İş yazarla ve kitaplardır, ama ilk işi yayın yönetmeniyledir. İkinci adımında yazar ve çevirmenle çalışır; sonrasında redaktöre ve düzeltmene iş verebilir. Tasarımcıya bilgi taşıyan, uygulamacının çalışma seyrinde yanında olan, tanıtım bölümüne kitap ve yazarla ilgili bilgiler verendir. Bir yayınevinde editörlük kurumu iyi işlerse, yayın yönetmenleri de bu doğrultuda çalışırsa, editör, yayınevinin omurgasını oluşturur.

Editörün diğer asal işi de yayınevine önokumalardan sonra gelen yazarı ve dosyayı irdelemek, yayınevi için özgün yazar, yapıt ve proje arayışında olmaktır. Tüm bunları yapan bir editör kimdir? Hanzo mu, şeytan mı? İnsanı bilen, gören, anlayan, okuyan, düşünen, araştıran, merak eden, keşfeden ve tutkulu bir öğrenme yolcusu... Eğer böyle biri değilseniz, editörlük size göre değildir.

Editörlük, bir yanıyla uygulamalı, diğer yanıyla da usta çırak ilişkisiyle öğrenilebilecek bir iş. Altını çizmek isterim ki, yazarlığın yolu editörlükten geçmediği gibi, editörlüğün yolu da yazarlıktan geçmez. Editörlük bir birikim ve süreç işidir. Usta çırak ilişkisinde görerek, deneyerek ve yanılarak öğrenilir.

Editör antrenöre benzer

Editörlük mesleğine bağlanırken, aslında kendi kurallarınızı kendiniz oluşturunuz. Çünkü, bir editör hiçbir zaman öteki editöre benzemez. Bir doktor, mühendis ya da öğretmen gibi. Bir doktorun diğer doktora benzemediği gibi. Aynı şeyi yapıyor gibi görünse de, hiç de aynı değildir.

Yazarla editör ilişkisi de önemlidir. Kimi yazarların editöre soğuk baktığını görürüz. Oysa editörlerden çekinmeye gerek yoktur. İyi yazarların da iyi editörlerden öğreneceği çok şey var. Çünkü editör, yazarın kitabının daha iyi olması için çalışandır, yayınevinde bunun için yer alır. Editör, yazarın öğretmeni değildir; onu ayıklayan, yerinde uyarıcı ve yaratıcılığının önünü açandır. Bu yanılla editör biraz da antrenöre benzer. Sahaya çıkıp gol atmaz, ama nasıl gol atılacağını çok iyi bilir.

Bu mesleğin asıl can damarı da iyi bir editörün nasıl yetiştiği sorusundadır. İyi editör bir editörün yanında mı, yoksa iyi bir yayın yönetmeninin ekibinde mi yetişir? Her ikisinin de gerekli olduğunu düşünüyorum. İyi bir editör de, iyi bir yayın yönetmeni de editör yetiştirebilir. Tüm bunlar için olanakları olan ama istikrar ve kararlılık eksikliği olan bir toplumuz. Sabretmeyen, bir şeylerin olgunlaşmasını beklemeyen ve şans vermeyi sevmeyen bir toplumuz. "Hadi gel yaparsın," ya da "yaparım" demekle yapılmaz. ●

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI

Gençler bu kez
“cesaret” öyküleri
yazıyor!

Çocuklara okumayı
sevdiren usta öykücü
Zeynep Cemali’nin
anısına, Günişiğı Kitaplığı
tarafından düzenlenen
Zeynep Cemali Öykü
Yarışması beşinci yılında!
Milli Eğitim Bakanlığı’nın
tüm yurttan duyurduğu
yarışmaya 6, 7, 8. sınıf
öğrencileri, 2015 için
belirlenen “cesaret”
temasında yazacakları
öykülerle katılacaklar.

“Yüzlerindeki kararlılık, gelecek günlerin muştusu gibiydi.”
Zeynep Cemali’nin *Güzelce’de Bir Kaçak*, *Memo* kitabından tema cümlesi.

*Gecenin karanlık uçurumunda kaybolurken tutunduğumuz
son dalda iz bırakmamızdır fark yaratan. Bu öykü de
benim dalımda kalan iz aslında.*

Çağla İdil Ata 2014 Ödüllüsü

BAŞVURU

Postayla Günişiğı Kitaplığı Zeynep Cemali Öykü Yarışması
Profilo Plaza, Cemal Sahir Sok. 26/28 B3 Mecidiyeköy 34387 İstanbul
E-postayla yarisma@gunisigikitaligi.com

son başvuru
20 MAYIS 2015

2015 teması
CESARET

SEÇİCİ KURUL

Ayfer Gürdal Ünal
Behçet Çelik
Neslihan Önderoğlu
Yalvaç Ural
Dr. Müren Beykan

Çocukları edebiyata davet eden yarışma 5. yılında!

Müren Beykan

Zeynep Cemali Öykü Yarışması Proje Başkanı ve
Günüşiği Kitaplığı Yayın Yönetmeni Müren Beykan,
Zeynep Cemali'nin anısını yaşatmak için düzenlenen
ve beşinci yılına giren yarışmanın ayrıntılarını, çocuk
ve gençlik edebiyatımızdaki izini anlatıyor.

"Günlük yaşamda birçok kez gördüğümüz, duyduğumuz halde önemsemediğimiz, belki de farkına varmadan geçip gittiğimiz küçük ayrıntılarla bir öyküde karşılaştığımızda hazine sandığının anahtarını bulmuş gibi oluruz. Yazar çok iyi bildiğimiz bir şeyden söz ediyordur. Bu, bizde bir sahiçilik duygusu uyandırması ve ona inanmamızı sağlar. Öyle ki, yazılanların kurgu olduğunu bildiğimiz halde, gerçekmiş gibi algılarız..."

Öykü ustalarımızdan Cemil Kavukçu, yarışmamızın internet sayfasında öykü sanatını anlattığı "Öykü Öykü" adlı yazısında dillendiriyor bunları. Bu yıl "umut" temasında yazan öğrenciler bizlere hazine sandıkları sundular; şaşırtıcı hayal güçleri, sürprizli sonlar... Zeynep Cemali'nin *Ballı Çörek Kafeteryası* adlı romanındaki, "*Belki yıllardır ilk kez gülümsedi,*" cümlesinin ışığında yazmışlardı; hemen hepsi umudun bir baş-

ka yorumunu, yaşama sıkı sıkı tutunmanın felsefesini yaptılar.

2014'ün ilk ayından mayıs ortalarına dek Günüşiği Kitaplığı'na 600'e yakın öykü ulaştı. Umut deyince, neler neler gelmiş gençlerimizin aklına. Genelde, ayrı düşmüş aile bireylerinin birbirine kavuşmasını, hastalıktan ya da yoksulluktan kurtulmayı, iyi bir meslek sahibi olabilmeyi, uzak diyardan ülkeye kavuşmayı umut etmekler başrollerdeydi. Ancak, kelebeğe tutunmuş bir çiçek tozunun bilinçaltındaki çiçek olma umudu gibi, savaştan kaçarak çadır kente ulaşmaya çalışan sığınmacıların keder dolu umudu gibi, bir deneğin simülasyondan kurtulma umudu gibi, bir topun onunla sevinç bulacak engelli bir çocuğa ulaşma umudu gibi sıradışı umutlar da, şaşırtan kurgularla yazılmıştı.

Gençler yazarken, öğretmenlerini ya da ebeveynlerini memnun etmek uğruna,

genelgeçer kalıplara teslim oluyor, şablonların dışına çıkamıyor diye hayıflanıyorduk; ama “umut” temasında umut vaat eden özgür öykülerle dikkatimizi çektiler. Hele kız öğrenciler, özgürce yazabileceklerini, hatta fantastik kurgular düşleyebildiklerini ispatladılar ki, ayağımızı yerden kestiler demek doğru olur. Üstelik, bu fantastik ya da büyümlü gerçekçi öykülerin çoğunlukla Anadolu kentlerinden gelmesi hepimizi ayrıca sevindirdi, yarışmanın bu yılki temasını daha da anlamlı kıldı.

“Umut” öyküleri koleksiyonunun bu niteliği 2014 sonuçlarını da etkiledi: Her yılkinden farklı olarak, öykünün büyümlüne kapılmış üç değil, beş çocuğumuzu kucakladı seçici kurul ve dereceye giren ilk üç öyküyle yetinmedi; ayrıca iki güzel öyküyü de Seçici Kurul Özel Ödülü’ne değer buldu. Geçen yıllarda olduğu gibi, dereceye girmese de, seçici kurul üyelerinin gönlüne değen beş öykü de 2014 Ödüllü Öyküler Kitapçığı’nın “Okumalık Öyküler” bölümünde yer almaya hak kazandı. Gençlerimizi kutlamak sevinç hepimize.

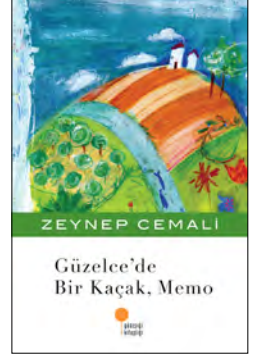
Bu yıl devlet okullarından yarışmamıza katılım özel okullara yaklaştı. En çok umut öyküsü İstanbul’daydı yine; Ankara ve İzmir’in öykücü gençlerini Konya, Bursa ve Sakarya izledi. İlk defa Gümüşhane, Bartın ve Kastamonu’dan öyküler geldi. Ne ki, Erzincan, Van, Hakkâri, Kırıkkale, Uşak gibi bazı illerden ses yok. Umudumuz gelecek yıllara.

2014 seçici kuruluna emek veren usta yazarlar, Adnan Binyazar, Mavisel Yener, Leyla Ruhan Okyay ve ülkemiz çocuk edebiyatının düşünürlerinden Prof. Dr. Sedat Sever’di. Seçici kurulunda yer aldığım yarışmanın raportörü ise her zamanki gibi Hande Demirtaş’tı. Hepsine, çocuk ve gençlik edebiyatına verdikleri

büyük emek ve gençleri edebiyatla buluşturma çabalarına tutkulu katkıları için teşekkür az kalır.

Gençler 2015’te cesaretle yazacaklar!

Ufukta 2015 yarışması göz kırıyor. Seçici kurulunda yine ünlü yazarlar; Yalvaç Ural, Behçet Çelik, Neslihan Önderoğlu ve Ayfer Gürdal Ünal’ın görev alacağı 2015 Zeynep Cemali Öykü Yarışması’nın teması, “cesaret” olarak belirlendi. Temaya kılavuzluk edecek cümle ise, Zeynep Cemali’nin, Toros Dağları’ndaki köyünde çocuk yaşında kan davasıyla karşılaşan Memo’nun öyküsünü anlattığı *Güzelce’de Bir Kaçak, Memo* adlı romanından: “Yüzlerindeki kararlılık, gelecek günlerin muştusu gibiydi.”

Edebiyat ustamız Cemil Kavukçu, “Öykü yazmanın tek bir sırrı vardır: Olabildiğince iyi öyküler okumak. Öğrenmek istediğimiz her şey onların içinde vardır,” diyor. Bu yarışma sayesinde, öğrencilerin öykü olma yolundaki nice yazısını okuyoruz; onların da daha çok öykü okuyacağına, çevrelerindeki canlı öyküleri fark edeceklerine, bu dünyayı paylaştıkları başka başka canlıların da kendi öyküleri içinde yaşamakta olduklarının ayırdına varacaklarına, dünyanın bir bütün olarak öyküsünü seveceklerine güveniyoruz.

Yarışmak bahaneyken, edebiyatın gücünü duyumsamak gençlere işaret edilebilecek en büyük keyif. Yarına dair umudu çoğaltan bir keyif. İstanbul’dan Ozan Aksu’nun öyküsünü noktaladığı gibi: “Belki de uzun zamandır ilk kez gülümsedi çocuk. Güneşle beraber yeni bir umut, yeni bir yaşam doğuyordu çocuk için...” Her gün hepimiz için doğuyor güneş, ama en başta taş yürekleri ısıtmasını dileyelim. ●

Zeynep Cemali Öykü Yarışması

Keçi, 2014 yılında “umut” temasıyla ödül alan öykülerin yazarlarına Kış sayısında yer veriyor ve ilkgenceliğe adım atan her çocuğu edebiyat yolunda beraber yürümeye, öykülerle yaşamaya davet ediyor!

2014’ün umut öyküleri!

Gençlerin dikkatini öyküye çekerek, edebiyatımıza yeni öykücüler kazandırmayı amaçlayan Zeynep Cemali Öykü Yarışması 5. yılına doğru yürüyor. Her yıl Cemali’nin roman ve öykü kitaplarından seçilen bir cümlelerin kılavuzluk ettiği farklı bir temayı işleyen ve edebiyatımızın yetkin kalemelerinin seçici kurulunda yer aldığı yarışmaya katılan binlerce genç bugüne dek “kardeşlik”, “hoşgörü”, “arkadaşlık” ve “umut” üzerine yazdılar. 2015 yılında gençler, öykülerini “cesaret” temasıyla kaleme alacaklar.

Her yıl olduğu gibi, 2014’te de dereceye giren gençler ödülleri usta kalemlerin elinden aldılar; öyküleri ise 2014 Ödüllü Öyküler Kitapçığı’nda yayımlandı.

DENİZ ANGİN • Trabzon • 7. sınıf öğrencisi

“Daha dikkatli baktı denize. Evet, dalgalarla salınan oydu. Yüreği hop etti Elif’in. Babasının yelkenlisi, gözleri gibi türkuvaz rengindeydi. Gözlerine inanmadı. O güzel renk, mavi ile yeşilin cümbüşü, hasreti ve birlik-teliği olan türkuvaz rengi şimdi masmavi denizde, dalgalarla koyun koyuna ve limana doğru geliyor. Biraz daha yaklaştı Elif’in türkuvaz rüyası. Belki her gün yeniden gördüğü ve her gün yeniden inanmak istediği tek rüyası... (Yelkenli öyküsünden)

SILA HATİPOĞULLARI • İstanbul • 8. sınıf öğrencisi

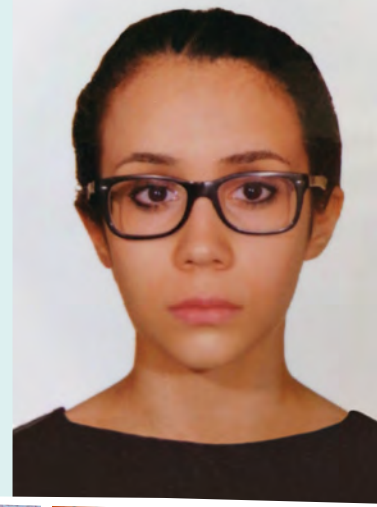
“Ne kadar süredir yürüdüğümüz konusunda en ufak bir fikrim bile yoktu. Dahası korkunç bir kar fırtınası başlamıştı ve bir türlü dinmek bilmiyordu. Bazılarımızın yiyeceklerini, bazılarımızın battaniyelerini, bazılarımızın ise umutlarını almış gitmişti. Sandıktaki bütün battaniyelere sarınmışım, ama yine de fayda etmiyordu. Çok ama çok üşüyordum. Yola çıktığımızdan beri ilk defa umutsuzluğa kapıldığımı hissettim. Gözyaşlarım, yanaklarımı delip geçen karlarla boğuşuyordu. Gökyüzüne baktım. Hava, gri fırtına bulutlarıyla kaplanmıştı. Sadece kendimin duyabileceği bir sesle sordum gökyüzüne:

“Ne zaman bitecek? Çok yoruldu...” (Kutupyıldızı öyküsünden)

DELFIN TUNA • İstanbul • 8. sınıf öğrencisi

“Saadet adında bir komşumuz vardı, altmışına merdiven dayamıştı, ama yetmişlerinde bir kadın kadar yaşlıydı. Kır saçları beline kadar iner, hep iki yandan örülü olurdu. Gözleri vardı bir de, gözleri... Asla hazır olamazdınız insanın ruhuna bakan o gözler için. Buz mavisi, neredeyse gözünün akıyla aynı renk gözlerinde, gözbebeği zor seçilirdi. Esmer bir kadındı, gözlerinden beklemezsiniz o rengi, ama asıl şaşırtan bu hayatta küsmüş yaşlı kadının keskin bakışlarıydı. İşte o, baktığında en az üç saniye olduğunuz yere çakardı sizi... (Mavi Gözlü Kadın öyküsünden)

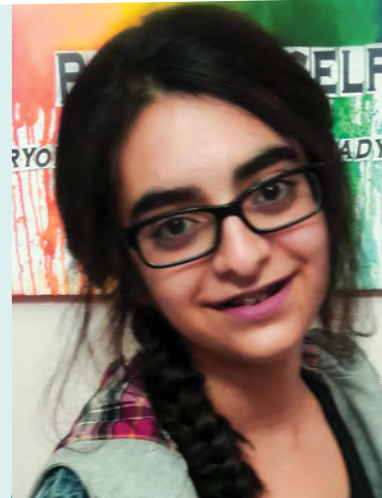
CEREN NİSANUR ATIŞ • İstanbul • 6. sınıf öğrencisi

“Eski kitapçı, ismini yaşlı kitap kurdu Umut Amca’dan almıştır... Umut Amca bu işin okulunu okumamış belki; ama yıllarını, hatta ömrünü kitaplara adanmış bir alaylıdır. Nasırlı, ihtiyar elleri sanki dünyanın tüm kitapları bu ellerden geçmiş hissini verir. Kitapların maddi değerlerinden daha iyi bilir manevi değerlerini. Umut Amca her sabah umutla açar baba yadigarı eski ekmek teknesini... Ekmek teknesi dediğime bakmayın; bu tozlu, eski kitap kokulu dükkân Umut Amca için her şeydir... (Umut Sahaf öyküsünden)

ÇAĞLA İDİL ATA • Ankara • 7. sınıf öğrencisi

“Küçük oyuncakçı şöyle bir süzdü, belliydi tavan arasında yeni olduğu. Daha betonlaşan bir sokak gibi grileşmemişti elbisesi. Ayakkabıları tavan arasında eskimiş olamayacak kadar yeniydi. Kafasının iki yanında toplanmış saçları, karamel rengi bukleler halinde omuzlarına dökülüyordu. Küçük Dilenci aniden hatırladı bu gözleri. Birkaç saat önce, Koca Kutu’da görmüştü onu. Çok değil, kısacık bir süreliğine. Ama hatırlamıştı işte onu, karanlıkta ona bakan mavi gözlerini... (Kaybolan, Gözlerinin İçinde öyküsünden)

(Kaybolan, Gözlerinin İçinde öyküsünden)

Yeryüzünün edebiyat kulesi

Mine Soysal

Günişığı Kitaplığı Genel Yayın Yönetmeni ve yazar Mine Soysal, eğitimde edebiyat sansürüne, topluma bulaşan otosansürün tehlikeli boyutlarına çarpıcı örnekler vererek, edebiyatın dünyanın bellek kulesi olduğunu hatırlatıyor.

Edebiyat düşünürü Terry Eagleton, “Edebiyat, bizi sınırlı varlığımızın ve duyularımızın ötesine taşıyan bir ruhsal protez gibidir; ona tutunmamızı ve bu sayede sınırlarımızın ötesine erişmemizi sağlar,” diyor. Sınırları yaratanlar neler? Toplumsal kabulleri, iyi ile kötüyü belirleyenler; üretim biçimleri, ekonomik sistemler, siyasi erk, inançlar, gelenekler, öğretiler... Bütün bu çarkların arasında edebiyat, yükselen bir bellek kulesi gibidir. Harcı dil olan, her taşı bir başka öyküyü anlatan, temelleri kültür tarihinin karanlık çağlarına uzanan, sonsuzdan gelip sonuza varacak olan belki de tek yapıdır.

Edebiyatın insanla buluşması, bir höyüğü kazmaya benzer. Kitaptan kitaba, yazardan yazara kat ettiğimiz görünmez yollar, kat kat, evre evre, bazen incecik izleri, bazen kalın tabakaları takip eder. Okudukça severiz, neyi sevdiğimizi anladıkça durulur, sebat ederiz. Yeryüzünün edebiyat kulesine, ancak okuduk-

ça tırmanırız. O kulede bir taş olmak da, ona tek bir taş eklemek de mucizevidir.

İnsanlığın edebiyat kulesine tırmanma macerasına atılmanın en büyüleyici vakiti, yaşam yoluna yeni koyulduğumuz çocukluk ve ilkençlik yıllarıdır. Eğer çocuklukta, ilkençlikte bu maceraya atlamazsak, yetişkin ömrümüzde bizi bekleyen zorunluluklar, sorumluluklar, kabullerle işleyen ve bizi öğütöveren tüm çarklardan kaçıp kurtulmayı beceremeyiz. Gecelerde, yollarda, parklarda, yalnızlıklarımızda edebiyata sığınmayı, ona tutunmayı beceremezsek, çabuk yorulur, çabuk öfkelenir, çabuk vazgeçer, çabuk kayboluruz. Tıpkı ölkemizdeki gibi...

Edebiyattan vazgeçmek!

Bu denli evrensel, sonsuz ve sınırsız bir kaynak olan edebiyata en uzak güç, siyasi erk olmalıdır. Oysa, Türkiye’de durum bunun tam tersidir. Eğitim politikala-

rimiz özgür bireyler yetiştirmek için değil, kurulmuş çarklara sorgusuz sualsiz katılıp, kolayca öğütülecek tektip canlılar yaratmayı amaçlar. İnsanları tektipleştirmeyi amaçlayan eğitim anlayışı, edebiyata da aynı şekilde davranabileceğini düşünür ve ilk iş olarak, açık ya da gizli sansür mekanizmaları kurar.

Bunun için, öncelikle edebiyat kitaplarının uygun olup olmadığını düşünür, düşündürür. İnsanı edebiyatla ancak izinle ya da zorlamayla, ama ille de kontrollü buluşturmaya çalışır. Ortaya listeler, yasak yazarlar, yasak türler, ötelenen temalar, neredeyse imha edilmiş metinler çıkar. Siyasi erk bu noktada, çıkarları uğruna pompaladığı ahlaki yargılarla toplumun hassasiyetleriyle oynamayı amaçlar. Bunun için ne yapar?

Örneğin, Edip Cansever'in "Masa da Masaymış Ha" şiirindeki "Bir bira içmek istiyordu kaç gündür / Masaya biranın dökülüşünü koydu" dizeleri sansürlenir. John Steinbeck'in *Fareler ve İnsanlar* kitabı ve Vasconcelos'un *Şeker Portakalı* kitabı müstehcen bulunur, yasaklanır. Edebiyatta sansürün tokadını yiyen sayısız isim sıralayabiliriz...

Sansürün en hızlı etkisi, halkın edebiyat okumaktan uzaklaşmasıdır. Okuduğundan zevk almamak, bozulmuş metinleri anlamamak, ne yazık ki, bunu çok çabuk sağlar. Neyin uygun, neyin uygun olmadığını bilememek, seçimler yapmak zorunda hissetmek, işin tuzu biberi olur. Bu durumda en iyisi, edebiyattan hep-ten vazgeçmektir.

Edebiyat ne işe yarar?

Kitabı içeriğine bakmadan nesneleştiren yasakçı eğitim zihniyetine göre kitap, yararlı olmalı, bilgi vermeli, mutlaka bir işe yaramalıdır. Peki, edebiyat ne işe

yarar? Son tahlilde, insan olmamıza yarar elbette, ama edebiyatın işe yaramak gibi bir amacı yoktur. Edebiyat, insanla yaşam arasında sayısız köprüler kurmakla yetinir. Hangi köprüyü, ne zaman, ne nedenle geçeceğini, sadece insanın kendi bilebilir.

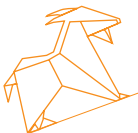
Okuru, kitabın temaları, karakterleri, mekânları, kurgusu üzerine eleştirel bakış sağlayacak felsefi tartışmalara davet etmek yerine, salt anafikir sormak, kuru özetler çıkarttırmak, sınav sorularıyla yetinmek; edebiyatı engellemenin, sansürlemenin en göze batmayan, ama en kesin sonuç veren yoludur. Bunun gibi, toplumu kütüphanesiz bırakmak da edebiyata ulaşmayı engeller. Bütün bunlar, geleceğin okuruna da, okuryazarlık ide-aline de taş koymaktır!

Sanatı ve özgür düşünceyi imha eden siyasi erkin işi artık daha kolaydır. Toplumsal sansür aileden öğretmene, kütüphaneden çarşıya, medyadan eğlenceye kadar her alana hızla ve sinsice yayılır.

Topluma bulaşan otosansür!

Sansürün baş tetikçisi önyargıdır. Önyargılar, her konu ve durumda, her nedenle ve her yaşta işini eksiksiz gören Azrail gibidir! Siyasi erkin korku toplumu yaratma çabaları sayesinde, kimi eğitimciler otosansürü çabuk kanıksıyor, içselleştiriyor. 100 Temel Eser gibi sınırlayıcı, sağır listeler de buna hizmet ediyor.

Öte yandan, edebiyat okuryazarlığına ilişkin son derece sığ ve yetersiz birikimi olan insanımız, çocukları, gençleri hiç düşünmeden kategorize ediyor; onları okuyor ya da okumuyor diye grupluyor. Bununla da yetinmiyor; "doğru dürüst kitaplar okuyor" ya da "boş şeyler

okuyor” diye ayırıveriyor. Doğru dürüst kitap denilenlerin çoğunun edebiyatla pek ilgisi yoktur. Ya bilgilendirici, didaktik kitaplardır ya da klasikler gibi bilinen, denenmiş, bir tür sınındığı zannedilen yapıtlardır. Boş denilen okumalarsa, çoğunlukla fantastik, polisiye ya da bilimkurgu edebiyatına aittir. Çizgi romandır. Hepsi de edebiyat okumaya heveslendiren, maceranın da felsefenin de hası kitaplardır.

Son 15 yılda keşfedilen en başarılı sansür yollarından biri de cinsiyet ayrımcılığının körüklenmesidir. Oysa kızlar ve oğlanlar için ayrı ayrı edebiyat yapamazsınız! Edebiyat, cinsiyetleri değil, bütün insanları evrenin labirentlerinde dolaştırandır.

Otosansür tuzağına günümüzde yayıncıların bile düşebildiğini görmek, endişemi daha da artırıyor. Edebiyat kitaplarına eklenen bir takım onay belgeleri ya da işi edebiyat olmayan farklı disiplinlerin denetimine göre yayın yapmak da bir tür otosansürdür ve sonuçları ür-kütücüdür.

Çocuklarımızın geleceğinde çeşitli yol ve biçimlerle ortaya çıkardığımız otosansür canavarı en tehlikelisidir. 10-15 yaşlarında çocukların bir edebiyat eseri hakkında, “Bana böyle bir kitabı nasıl okutursunuz?!” diye hesap sorabildiği

bir ülkede yaşıyoruz. Bu, çok korkutucu bir gidiştir. Çünkü artık otosansürün başrolünde, edebiyata hepten uzak, yasakçı, ahlakçı tutum içindeki yetişkinler vardır.

İlk adım, otosansüre başkaldırmak!

Edebiyat okumaya başlayacak; edebiyatın “zararsızlığını” kendi yaşamımızda deneyimleyeceğiz. Sözcüklerden, duygulardan, düşüncelerden korkmayacağız. Korku salmaktan medet uman kişi, kurum ve yaklaşımlara kulak asmayaacağız. Hem kendimizi, hem yeni nesilleri, edebiyatın binlerce yıldır kusursuzca işleyen muhteşem doğasından esirgemeyeceğiz.

Eğitim Bakanlığı, edebiyatın tarafında duracak. Yayınevlerinin yayın çizgilerini yargılayan, seçen değil, eğitimcileri çağdaş edebiyatla donatan olacak. Bakanlık, sınırsızca önereceği edebiyat eserlerinin eksiltmeden, doğru ve telif haklarına en uygun biçimde yayımlanmış olmasına dikkat edecek.

Öğretmenlerimizse, çocukları ve gençleri edebiyatla buluşturmada başrolün kendilerinde olduğunu; çocuğu asıl biçimleyenin kendileri olduğunu unutmayacaklar. Öğretmenin simgelediği okul, çocuğu ya entelektüel bir birey olma yoluna sokarak özgürleştirecek ya da çocukluğunun doğal güçlerini tırpanlayacak, onu çoraklaştıracak ve öğütecektir.

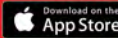
Eğer bu gidişi değiştirmezsek, eğitimde edebiyat sansürünün bugün geldiği tüyler ürpertici sonuç, çok kısa bir sürede gelecek umudumuzu tümenden yok edebilir. Beklemek, sessiz kalmak, görmezden gelmek, sansürün kara çadırının tepemize çökmesine, ülkemizi karanlığa boğmasına izin vermek demektir. 🍌

**Roman gibi
sürükleyici
fiyatlar
Media Markt'ta!
-Bir Dost.**

Mağazada, [mediamarkt.com.tr](https://www.mediamarkt.com.tr)'de ve mobilde!

Hemen indir!

[mediamarkt.com.tr](https://www.mediamarkt.com.tr)

Media Markt®

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://kitapy.org>

Bir inat yolculuğu olarak edebiyat dergileri

33. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı çerçevesinde düzenlenen “İnat Yolculuğu: Edebiyat Dergiciliğinde Yeni Sesler, Yeni Biçimler” adlı panelde, Notos Dergisi Yayın Yönetmeni Semih Gümüş, Agos gazetesinden gazeteci, yazar Karin Karakaşlı ve Keçi edebiyat dergisi editörü Halil Türkden bir araya geldi.

“İnat Yolculuğu: Edebiyat Dergiciliğinde Yeni Sesler, Yeni Biçimler” adlı panelde edebiyat dergisi çıkarmanın önemi, dergilerin hayatta kalabilmesi için yapılması gerekenler, yazar ve editörler için dergi çıkarmanın anlamı, dergilerin edebiyata katkısı ve dijital yayıncılık gibi konular tartışıldı.

“Bir neslin vasiyetnamesi...”

Panelin yöneticiliğini üstlenen editör Halil Türkden, konuşmasına başlarken Cemil Meriç’in, “Bir şehrin iç sokakları gibi mahrem, samimidirler. Devrin çehresini makyajsız olarak onlarda bulursunuz. Bir neslin vasiyetnamesidir dergi,” cümlelerini alıntıladi.

“Dergiler, Cumhuriyet sonrasında gidecek her akım ve düşünce için bayrak işlevi görmeye başladı. Yaşar Kemal’ler, Orhan Veli’ler ve Sabahattin Ali’ler için birer okul gibiydi; birçoğu ilk yazısını dergilerde yayımladı,” diyen Türkden, bir dönem edebiyatın nabzının dergilerde attığını; öte yandan bugün artan nüfus ve okuma oranına rağmen edebiyat dergilerinin okunmadığı, takip edilmediği bir manzara ile karşı karşıya olduklarını vurguladı.

Dijital yayınların, dağıtım sorununu ortadan kaldıran yeni bir kanal olmakla birlik-

te, dijitalde edebiyatı okutmanın da zorlukları bulunduğunu, dijitalde içeriği daha da ince eleyip sık dokumak gerektiğini dile getiren Türkden konuşmacılarla, edebiyat dergisi çıkarmanın anlamı, dergileri ayakta tutabilmek için ödenen bedeller, dergilerde editör ve yazar olmanın motivasyonu üzerine konuştu.

“Birini bırak deseler, hiç düşünmeden kitabı bıraktım.”

Notos Dergisi Yayın Yönetmeni, yazar Semih Gümüş, “Edebiyatın dünyanın neresinde olursa olsun edebiyat dergisi olmadan yaşaması mümkün değildir. Kitaplar, yaşadığımız ânin edebiyatını yansıtmakta yeterli değildir. Hepsi farklı anlayışta, çok farklı yazarların elinden çıktığı için bizi bir kaosa sürükler. Yeni ve özgün içerikler önce dergilerde yer bulur,” cümleleriyle dergilerin edebiyat tarihimiz açısından önemini altını çizdi.

“Edebiyatın ve yaşamın nereden gelip nereye gittiğini anlamak için, dergilerden başka tutunabileceğimiz yayın yoktur,” ifadesini kullanan Gümüş, dergi yayıncılığındaki deneyimlerini paylaştı ve birincil sorun olarak dağıtım ve satışı işaret etti. “Türkiye’de edebiyat dergisi dağıtımı çok yetersiz. Derginizin bütün ille-

re ulaşabilmesinin büyük bedelleri var. Bu nedenle genelde dergi dağıtımlarının yarısı İstanbul ve çevresinde olur. Bu durum, edebiyat dergiciliği için kısır bir döngüye yol açıyor,” sözleriyle, dergicilikte başarılı olmak için, alışılan biçim ve anlayışlardan bağımsız bir yayıncılığın şart olduğunu belirtti.

İyi dergicilik için biçim ve anlayışın önemini vurgulayan Gümüş, “Dergi, aylar süren bir hazırlığın sonunda ortaya çıkar. Geleneksel biçimlerde dergiyi yapar, okurun önüne koyarsanız, okur sayısı sınırlanır. Bugün tüm ülkede yaklaşık 300 dergi yayımlanıyor, ama 60 ve 70’lerdeki kadar nicelikli ve nitelikli bir dergi dünyamız yok,” diyerek, edebiyata katkının ancak nitelikli edebiyat dergileriyle sağlanabileceğine dikkat çekti.

Özellikle genç yazarların öne çıkması içinde, dergilerden iyi bir araç olmadığını belirten Gümüş, dergi yayıncılığının kendisi için önemine, “35 yıldan uzun süredir, hem dergicilik, hem de yayıncılıkla uğraşıyorum. Birini bırak deseler, hiç düşünmeden kitabı bıraktırdım. Kitap yayımlarken, başkalarının kitabını yayımlıyorsunuz. Derginin her sayısı ise kendi eseriniz,” sözleriyle değindi. Yayıncılık geleneğimizde tutucu bir yaklaşım olduğunun, dijital yayıncılığın olanaklarından ve yeni mecralardan yararlanmak gerektiğinin altını çizdi.

“Bütün basın, dijitalin sınavını verecek.”

Gazeteci, yazar Karin Karakaşlı konuşmasına başlarken, “Hayatın kendisinin dayattığı bir dergi ihtiyacı yok. Gazetelerin bile artık internetten takip edildiği bir dönemde, dergilerin aylık akışını takip etmek ayrı bir mücadele,” diyerek, dergi yayımlamanın da, okumanın da birer tutku olduğunu belirtti.

“Edebiyatın hayata açılacağı yer, edebiyat dergileridir,” diyen Karakaşlı, yeni bir yazarın ilk okulunun dergiler olduğunu hatırlatarak, kendisi gibi pek çok genç yazarın Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü’yle edebiyata adım attığına dikkat çekti. “Okuru olduğunuz bir dergide, okuru olduğunuz yazarlarla aynı sayfalarda yazdığınızda, bir sürekliliğin halkası oluveriyorsunuz ve yazmaya devam etmek için de bir sebebiniz bulunuyor,” cümleleriyle, dergilerin yazın hayatı için öneminden söz etti.

Dergilerin bağımsız kalabilmesinin, içeriği sansürden ve otosansürden kurtarabilmenin zorluklarına işaret eden Karakaşlı, dergilerin, hem dağıtım gibi teknik sorunlarla, hem de içeriği diri tutmakla mücadele ettiğini belirtti. “Edebiyat dergiciliği, kendini yalnız hisseden birilerine ulaşip, ayağının altında bir zemin oluşturmaktır,” diyerek, bir zamanlar dergilerin insanları bir araya getirdiğini, ama günümüzde bambaşka bir dünya düzeni olduğunu anlattı. Karakaşlı, “Bütün basın, dijitalin sınavını verecek. Zaman ve dünya oraya gidiyor,” sözleriyle tanımladığı dijital yayıncılığın önemli fırsatlar sunduğunu ve dijitalde içeriği okutmak için türlü yollar denemek gerektiğini, bu noktada sosyal medyanın önemini vurguladı. ●

Devlet, yayıncılığın neresinde?

Metin Celâl

Türkiye Yayıncılar Birliği Başkanı, yayıncı, eleştirmen, şair Metin Celâl, yayıncılığımızı etkileyen önemli güncel konuları, devletin edebiyatı teşvik programını ve yasal gelişmeleri değerlendirdi.

Uluslararası Yayıncılar Birliği'nin (International Publishers Association – IPA) yaptığı araştırmaya göre; Türkiye 42.337 çeşit yeni başlıkla, yani yeni yazılan kitapla dünyada kitap üretiminde 11. sırada. İlk üç sırada ABD, Çin ve Almanya'nın bulunduğu bu sıralamada, pazar büyüklüğü açısından da Türkiye 1.682.000 avro ile 12. sırada.

Kültür endüstrisi olarak ifade edilen bu havuzda, genelde hep olumsuz bir tavrimiz vardır. Tüm dünyada kitap okuma tablosunun giderek kötüleştiği düşünülürken, IPA'nın bu sıralamasında kitap yayıncılığının payı %30. Kitap yayıncılığı, sinema ve gösteri sanatları ve dergilerin ilk üçü oluşturduğu bu pastaya baktığımızda, dünyanın kültür endüstrisinin yarısını bizim ahlânıp vahlandığımız kitap ve dergi yayıncılığı oluşturuyor. Amerika, Almanya, Çin, Fransa, İngiltere, İtalya, İspanya, Brezilya, Güney Kore, Hindistan, Türkiye ve Kanada, dünyada-

ki yayıncılık üretiminin %84'ünü karşılayan ülkeler. Bu da çok ilginç ve dünyanın geneli açısından üzücü bir durum elbette.

Türkiye'ye dönüp, Yayıncılık Federasyonu'nun verilerine bakıldığında, 2014'ün ilk dokuz ayında yayıncılık sektörünün %9.6 daha fazla üretim yaptığı görülüyor. Geçtiğimiz yıl yayıncılık sektöründeki üretimin büyümesi %12'ydi. Ekim-Kasım aylarında yılın en büyük üretimi yapılıyor; hem eğitim sezonu açılıyor, hem de İstanbul Kitap Fuarı düzenleniyor. Umuyoruz ki, bu yıl da büyüme kaydedeceğiz.

Öte yandan, yayıncı dostlarımızın da bildiği gibi, kitap satışlarında sıkıntılar var. Kitabevlerinin sayısında azalmalar görüyoruz, böyle de bir paradoks yaşıyoruz. Gelen kötü haberlerle her yıl durumun daha vahim olacağından endişe ediyoruz, ama gelen rakamlara bakıldığında, büyümeye devam ettiğimiz görü-

luyor. Yayıncılık sektörü son 10 yıldır hemen hemen her yıl yaklaşık %10 büyüme kaydediyor.

Yayıncı-devlet ilişkisinde süreklilik

Yayıncılığımızın sürekli ilişkide olduğu iki bakanlık var: Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı. Yayıncılar Birliği olarak ilişkilerimizi öncelikle bu iki bakanlıkla sürdürmeye çalışıyoruz.

Bu noktada temel sorunlarımızdan biri, devletin kurumlarında ve söylemlerinde sık sık dile getirilen “süreklilik” kavramı. “Devlette süreklilik vardır,” cümlesini çok sık duyarız. Ama bugüne kadarki deneyimlerim gösteriyor ki, bizim işlerimizde devletle süreklilik yok. Örneğin, geçtiğimiz yıl Kültür Bakanı’nın değişmesiyle önemli bürokratik kadrolar, daire başkanları, özellikle de bizi ilgilendirenler değişti. Bu değişim sonunda tüm ilişkiler ve çalışmalar sıfırlanıyor; önceki memur giderken elindeki dosyaları aktararak gitmiyor ve yeni gelen tekrar öğrenmeye başlıyor.

Süreklilik ve buna benzer sıkıntılar nedeniyle, her yıl rutin olarak devam eden işlerimiz sekteye uğruyor. Kitap alımları, uluslararası fuarlara katılım, TEDA (Türk Edebiyatının Dışa Açılımı) desteği gibi konularda kurumların toplanmasında önemli gecikmeler oldu. Bu duruma dışarıdan bakıldığında, siyasi otoritenin kültür politikalarında nasıl bir değişiklik düşündüğü ve kurumların neden bir türlü toplanamadığına yönelik şüpheler, soru işaretleri oluşabiliyor.

Kültür Bakanlığı’yla ilişkilerimizde önemli bir gündem maddesi de TÜSAK (Türkiye Sanat Kurumu) yasa tasarısıdır. TÜSAK üzerine basında önemli tartışmalar, iddialar dönüyor. Bu yasa tasarısıyla zannediliyor ki, sadece Devlet Tiyatro-

ları, Opera ve Bale kapatılacak, her şey devlet kontrolünde olacak, işten çıkarılmalar olacak... Yasanın o tarafında bunlar da var. Ama tamamını okuduğunuzda, edebiyatı, yazarları ve yayıncıları da ilgilendiren önemli maddeler olduğu görülecektir.

Yazar desteği nereye doğru?

Benzer bir tartışma da “yazar desteği” konusunda ortaya çıktı. Bu öncelikle yeni Bakan’ın, Kütüphaneler ve Yayıncılar Genel Müdürlüğü’nün icat ettiği bir destek konusu değil; Ertuğrul Günay’ın bakanlığı döneminde yönetmelik hazırlanmış ve yayımlanmıştı. Basında o zamanlar Radikal ve Cumhuriyet dışında hiçbir gazete bunu haber yapmamıştı, daha sonra da unutuldu zaten. Unutulmasındaki en önemli neden de, devletteki süreklilik sorunudur.

Yakın zamanda devlet, edebiyat teşviklerini açıkladığında, basında müthiş bir tartışma çıktı. Ama bu geç kalınmış bir tartışma oldu, zamanında daha sıkı bir haber takibi ve gündeme getirilmesi gerekiyordu.

Devletin edebiyatı desteklemesi, teşvik etmesi, Yayıncılar Birliği’nin her zaman gündeminde olan bir şeydir. Devletin kütüphanelere iyi bir bütçeyle kitap alması, Türkiye edebiyatının değerli yazarlarının birçok dile çevrilmesi için çeviri desteği vermesi ve çok tartışılan yazar teşvik programı da bizim önerilerimizdi. Özetle devletin, biz sinemaya, tiyatroya yardım ediyoruz; biraz da edebiyata destekte bulunalım, gibi bir düşüncesi yoktu.

Yayıncılar Birliği olarak, TEDA desteğini Erkan Mumcu’nun bakanlığı sırasında, 2005’te önermiştik. Yayıncı kökenli biri olduğundan heyecanla karşılamıştı. Son-

raki bakanlarla da devam eden süreçte oldukça yol katettik. 2014 yılında geldiğimiz noktada, destek için 2.250.000 TL tutarında bir ödenek harcandı. Buna paralel olarak, 10 yıl önce 470.000 civarında olan kitap ve dergi alımları bütçesi, bugün 10.550.000 TL tutarında. Geçtiğimiz yıl devlet kütüphanelerine 1.202.000 adet kitap ve 263 dergi satın alındı; bunların büyük bir çoğunluğu da edebiyat dergisidir.

Vazgeçmek mi, iyileştirmek mi?

Çok tartışılan yazar destek programına bakıldığında, yönetmelik ilk yapılırken, karar verecek kurulun yazar örgütlerinden oluşması gerektiğini belirtmiştik ve kabul edilmişti. Ancak, daha sonra yapılan yönetmelik değişikliğinde bu madde, “edebiyat alanında adımlar atmış veya tanınmış, bilinen kişiler” gibi yoruma çok açık bir hale getirildi. Bununla birlikte, destek programındaki şeffaflık meselesi de eleştirdiğimiz bir başka noktadır.

Tüm bunlara karşın, ben şahsen, bu desteklerin kaldırılması taraftarı değilim. Bu destek programına ayrılan 450.000 TL’nin kaldırılmasından ziyade, bunu düzeltmek ve edebiyata, yayıncılığımıza uygun hale getirmek taraftarıyım. Eleştirilerimizi bu yönde geliştirmeliyiz. 2014’te devlet sinemaya 26.979.000 TL, tiyatroya 4.312.000 TL ayırıırken; edebiyat eserlerine de 463.000 TL ödenek ayırmış. Bu bağlamda, edebiyata daha fazla destek

verilmesi gerekir, eleştirilerimizi bu yönde geliştirmeliyiz. Söz konusu yönetmeliğin değiştirilmesi için gereken mücadeleyi de verelim.

MEB yayıncılık yapabilir mi?

Yayıncılar olarak devletle ilişkimizin diğer kanadını da Milli Eğitim Bakanlığı’yla olan diyalogumuz oluşturuyor. MEB’de Kültür Bakanlığı’ndan çok daha hızlı ve fazla görev değişiklikleri oldu. Siyasi gelişmelere bağlı olarak sürekli değişti. Üstelik MEB, Kültür Bakanlığı gibi sektörel, sektörü temsil eden kurumlarla çalışmaya alışkın bir yapı değil. MEB, bir yönetmelik hazırlar, ilan eder, uygular; kimse duymaz, farkına bile varmaz; insanlar yönetmeliği uygulandığında görür ve eleştirmeye başlar.

Nitekim MEB, Ekim ayı başında yeni bir “yayın yönetmeliği” yayımladı. Bu, sırf yayıncıları değil, yazarları da ilgilendiren bir yönetmeliktir. Okuduğumuzda, MEB tekrar kültür yayıncılığına giriyor, diye yorumladık ki, bu yayıncılık sektörü için endişe vericidir. Talebimiz devletin yayın yapmamasıdır, yayıncılık sektörünün önünü açmasıdır.

Yayıncılar olarak en büyük endişemiz, çocukların ders kitabı dışındaki kitaplarla, edebiyatla buluşmasını engelleyici uygulamalardır. Bakanlığın yardımcı eğitim araçlarını desteklediği açık açık dile getirilir, ama sonra gizli genelgelerle, “Ders kitapları dışında bir yayına ihtiyaç yoktur,” duyurusu yapılır. Öğretmenler de kitap listelerini, eğitim sezonu başında yayımlanan bu genelgeye göre düzenler. Bunun yanı sıra, okullara hangi yayınevlerinin kitaplarının sokulup sokulmayacağına yönelik direktifler de bulunuyor. Durum gittikçe daha vahim bir hale geliyor. ●

Frankfurt'tan Bolonya'ya fuar mevsimi!

Frankfurt, dünyanın en büyük kitap fuarına; Bolonya ise dünyanın en kapsamlı çocuk ve gençlik kitapları fuarına her yıl ev sahipliği yapıyor. Dünyada yayıncılık sektörünün dikkatle takip ettiği bu iki fuardan biri olan 66. Frankfurt Kitap Fuarı'nı geride bıraktık. Keçi, Frankfurt'tan kalan ve Bolonya 2015'e doğru esen kitap rüzgârına hızlı bir bakış sunuyor.

Almanya'da her yıl binlerce yayınevini bir araya getiren Frankfurt Kitap Fuarı, 8-12 Ekim 2014 tarihlerinde düzenlendi. Kapılarını 66. defa açan dünyanın en büyük kitap fuarında bu yıl onur konuğu Finlandiya oldu. Fuarda 105 ülkeden 7000 sektör temsilcisi, kitap, e-kitap ve dijital ürünlerini sergiledi. Binlerce gazetecinin takip ettiği fuar, 270 bin ziyaretçiye ağırladı.

leri kendilerine ayrılan sergi ve görüşme bölümlerinde eserlerini tanıttı ve telif görüşmelerini sürdürdü. Ayrıca, Türk Edebiyatının Dışa Açılımı (TEDA) kapsamında farklı dillerde basılmış birçok kitap sergilendi ve Türkiye'den eserleri kendi dillerinde yayımlamak isteyen farklı ülkelerden birçok yayıneviyle görüşmeler yapıldı.

Bolonya 2015'e doğru...

52. Bolonya Çocuk Kitapları Fuarı, 30 Mart-2 Nisan 2015 tarihleri arasında düzenlenecek. 1963 yılından bu yana çocuk ve gençlik edebiyatının en önemli fuarı olarak görülen ve dünyanın dört bir yanından bu alanın önemli temsilcilerini bir araya getiren Bolonya Çocuk Kitapları Fuarı'na 2014'te 74 ülkeden 1200 stand ve 30 bini aşkın ziyaretçi katılmıştı.

Türkiye'den 200 yayınevi katıldı

65 yıldır aralıksız devam eden Frankfurt Kitap Fuarı'na 1985'ten bu yana katılan Türkiye'nin 348 metrekairelik ulusal standıyla yer aldığı fuarda, 200 yayınevinin 3000'e yakın kitabı tanıtıldı. Salon 3'teki 48 metrekairelik ulusal standımız çocuk kitaplarına ayrıldı ve 12 yayınevi kurumsal olarak temsil edildi. Yayınev-

Dünyanın çocuk ve gençlik edebiyatına emek veren yayıncılarına, *The rights place for children's content* sloganıyla çağrıda bulunan fuar, çocuk kitapları ve illüstrasyon sanatı için büyük önem taşıyor. Bolonya 2015, her yıl olduğu gibi Hans Christian Andersen Ödülü, Astrid Lindgren Anma Ödülü (ALMA), Bolonya Ragazzi Ödülü ve Bolonya En İyi Çocuk Yayıncısı Ödülü gibi prestijli ödüllere de ev sahipliği yapacak. 🍷

Kitabın sanatçılarından tasarım notları

Ülkemizin özgün desen dilleriyle öne çıkan ve sevilen üç sanatçısı Feridun Oral, Huban Korman ve Sadi Güran, Günışığı Kitaplığı Yayın Yönetmeni Müren Beykan'ın kitap tasarımına ve illüstrasyonuna ilişkin sorularını yanıtladılar. Üç sanatçı, kitap resimleme ve tasarımında, yazar, editör, tasarımcı ve illüstratör iletişiminin püf noktalarını irdelerken metin-desen uyumu, tektipleşme tehlikesi gibi önemli konulara değindiler.

Feridun Oral

Müren Beykan

Huban Korman

Sadi Güran

Müren Beykan: Az kitap okunuyor; kitap çok yapılıyor, ama az okunuyor. Okumayı sevmiyoruz; kısa olsun istiyoruz, hatta çocuklar için inceleri daha çok seviyoruz... Bu sesler çeşitli alanlardan yüksek sesle çıkmaya devam ediyor. Ama değişmeyen tek şey görsellik; değişmedi, hatta çok arttı. Görsel olana bakmak, incelemek istiyoruz. Öğretmenler ne derse desin, çocuklar yaşları ilerlese de desenli kitaplara özel ilgi gösteriyorlar.

Tasarım, yaşamlarımızın her alanında farklı oranlarda bulunuyor. Ama asıl basılı kitap ve yayınlarda çok önemli bir yere sahip. Kitap tasarımı, sanatla işlenen, ancak kullanıcıyı göz önüne aldığımızda işlevsel bir iş. Hele çocuk kitapları düşünüldüğünde, siparişle çizilen ve yazılanlar var. Kitap tasarımını iki cümleyle nasıl ifade edebiliriz ?

Dünyanın en zor işlerinden biri!

Sadi Güran: Çoğu zaman sipariş oluyor. Yayınevinden gelen kitaplarda genelde ortak bir çalışma olmuyor. Yazarla tanışmadığımız durumlar da oluyor. Oysa çalışırken, sanki beraber üretmiş gibi yaklaşmalı. Öte yandan, yazarla çizerin ortak çalıştığı, tanışıp birlikte bir öykü yazdıkları ve kitabın yavaş yavaş oluştuğu durumlar da var, ama çok az.

Feridun Oral: Tasarımın çocuğun dış dünyayla iletişimde, estetik duygularının ve yaratıcılığının gelişmesinde çok büyük katkısı var. Kitaplarımda da buna özen göstermeye çalışıyorum; çünkü okulöncesi kitaplar, çocuğun hayatı tanıma kılavuzu gibi. İlham kaynağı doğa olduğu için, hayatı ve doğayı ço-

çocuklara doğru yansıtılabilmek amacıyla araştırmalar yapıyorum. Bir çocuk gibi gözlemci olmaya çalışıyorum. Örneğin, bir örümceğin ağ yaparkenki halini hiç-bir zaman görme şansımız olmayabilir. Ama üç dört ay öncesinde bir örümceğin nasıl ağ yaptığını tesadüfen gördüm. Hatta deneysel muzırlıklar bile yaptım. Örümcek, ağını örerken yaprak attım; o yaprağı bağlantı yerlerinden koparıp attı. Sonrasında, avucumdaki unu ağa üfledim ve örümcek haklı olarak kızdı, ağı bıraktı. Bu bilgi kitaplarda çocuklar için gerekli ya da gereksiz mi, bilemiyorum, ama benim için bir kaynak oluşturdu.

Doğada ya da şehirde, hayvanları gözlemlemeye çalışıyorum. Örneğin, biz uyandığımız zaman hayvanlar çoktan beslenmelerini tamamlamış oluyorlar. Erken kalktığımız bir sabah, bir karganın bir cevizi kırmak için neler yaptığını görebiliriz. Bunlar daha sonra kitaplarımda hikâyeleşebiliyor ya da kitaba küçük anekdotlar, görseller olarak girebiliyorlar. Böylelikle, görsellikle bilgi vermeye çalışıyorum, ders vermeyi sevmiyorum. Çünkü bunları çocuğun kendisinin yalamaması lazım.

Çocuk kitabı resimlemek dünyanın en zor işlerinden biri. Gerçekten çok emek harcıyorsunuz; çünkü önce kendinize beğendirmeniz gerekiyor ve ben kendime karşı çok acımasız olabiliyorum. Bazı kitapları iki kere resimlediğim oluyor, o zorluğun içinden çıkıp çocuklara ulaşmak istiyorsunuz. Hedef kitleniz bazen çok farklı yaş gruplarından ve kültürlerden oluşabiliyor, çetin bir savaş vermek zorundasınız.

Yazarla çizerin ekip çalışmasına çok inanıyorum, yıllarca öyle çalıştım. Yazarın duygusunu almak ya da onu tanıyor olmak bile önemli. Saçını nasıl taradığı bile bazen bir fikir verebiliyor.

Çocukların inanılmaz iletişim dilleri

MB: Resimli çocuk kitabında desenin de yazı gibi algılanması söz konusu değil mi? Karikatürcü yazar Behiç Ak, desenler yoluyla çocuğu düşündürmeyi, soru sordurmayı tercih ettiğini vurguluyor. Huban Korman da çağrıştıran şeyleri çizmeyi seviyor. Okulöncesindeki çocukların resmi, yazı gibi algılamasını

Huban Korman: 30 yıldır reklam ajanslarında çalıştığım için başka bir gözle bakıyorum. O kitaplar benim için artık doğru konumlanması ve doğru kişiye ulaşması gereken bir ürün. Bu nedenle kitabın kapağı çok önemli, çünkü tüketiciyle buluştuğu ilk yer. Kitabı eline alının beni görmesini ve meraklanıp arkasını okumasını istiyorum.

ve desenli metin oluşturmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

SG: Bant, yeni adıyla Bantmag 10. yılını kutlayan bağımsız bir dergi. Dergide reklamdan tasarıma pek çok iş yapıyoruz. Bunların yanında, sevdiğim için çocuk kitabı da yapıyorum. Kimi zaman, aynı gün içinde çocuk kitabı için çok mutlu bir

an resimlerken, bir saat sonra, başka bir makale için trans cinayetleri gibi korkunç bir konuda iş yetiştirmem gerekebiliyor.

Kalem kâğıtla işe girişme ânını çok sevdiğim için illüstrasyonlarım genelde hem zevk almaya, hem de sorunu çözme-ye yönelik oluyor. Bir süre sonra tasarımlarım işin içine giriyor ve iki alan arasında gidip gelirken, fazla teknik değiştirmiyorum. Örneğin, dergide madenciler dosyası yapmıştık. Orada biraz La Fontaine gibi anlatmıştım, ama işlenen konular çok sertti. Bu gibi durumlarda hayvanları kullanmayı seviyorum, özellikle gençler konuyla ilgisi olmayan ilginç bir çizim görünce, doğrudan konunun içine giriyor ve bambaşka şeyler öğrenebiliyorlar.

FO: Doğa, dostluk gibi temaları çok belli hikâyeleri evrensel bir dille anlatmaya, bunu da hayvan karakterler üzerinden yapmaya çalışıyorum. Doğanın bir parçası olduğumuzu hiçbir zaman unutmamamız gerekiyor. Günlük yaşam içinde koptuğumuz zamanlar oluyor; deprem ve sel gibi afetlerle doğa bize kendini sürekli hatırlatıyor. Dolayısıyla, kitaplarım hayvan temalı olsa da, aslında hep insanı işaret ediyor.

Duyarlı ve paylaşımcı olabilme ihtiyaçlarıyla birlikte başka bilgileri de vermeye çalışıyorum. Hangi kültürden olursa ol-

sun, hangi dili konuşursa konuşsun, çocuk benim için çocuktur ve onların kendilerine ait inanılmaz iletişim dilleri var. Dünyaya gelen her çocuğun ağlama sesi aynı. Kültürü ve yaşam biçimi ne kadar farklı olursa olsun, bir tilki her yerde tilkidir. Kitaplarımda bir baykuş bir fareyle dost olabiliyor. Bunları okuyan, kitaplarıma bakan çocukların bu evrensel dili görmesini diliyorum.

Yurtdışında bir yayıncı, “Senin çalışmalarında tavşanın gözüne baktığım zaman insan gözü görüyorum,” demişti. Bir gün bir şey çizerken ağızım kulaklarımda sırtıyordum, iş yapıyordum ve sırtacak bir şey yoktu ortada. Ama çizdiğim karakter öyle bir karakterdi işte. Duygu böyle geçiyor herhalde.

HK: Benimki mesleki bir deformasyon belki de, ama aslan resmi koyup altına, “Bu bir aslandır,” yazamazsınız. Farklı bir şey yapmak gerekir. Örneğin, “bel” denildiğinde benim aklıma sadece kadın beli gelmiyor; ince belli bardak geliyor, başka şeyler de geliyor. Böylelikle daha güzel yakalıyorum, bu da insanların çok hoşuna gidiyor. Çocukların soyut şeyleri görünce şaşkınlıkları da iyi bir şey, onlara tek bir dünya gösteremeyiz.

Yazı ve çizim arasındaki ilişkide, yazarların güzel duygular yakaladığını düşü-

nüyorum. Ben de okuyorum ve bu saye-
de yazarın dünyasına geçiyorum. Sıra
onun anlattığı dünyayı desenle yarat-
mama geliyor, onun duygularını biliyor
olmak çok işime yarıyor. Çocuklara bu-
nun sayesinde daha kolay ulaşıyoruz.

En zor iş kapak yapmak mı?

MB: Kitabın en çok görünen yeri de ka-
pağı... Estetik, yaş grubu, işlevsellik, al-
beni ve daha düşünülmesi gereken pek
çok ayrıntı var. En zor iş kapak yapmak
değil mi?

SG: Kitap kapağı sınıfta el kaldıran ço-
cuğun eli gibi. Ne kadar hevesliyse o
kadar el sallıyor. Kapak tasarımına böy-
le yaklaşmak gerekiyor. Kitabı çok iyi
anlamak, editörle çok iyi iletişimde ol-
mak gerekiyor. Gerisi biraz da içgüdü-
sel çıkıyor.

HK: Kitap kapağı yapmayı çok seviyo-
rum, çok heyecan verici. Binlerce kural
var, ama aslında hiçbir kural yok. Kitabı
yansıtmak için bulmak, sanki binlerce
şeyin arasından küçük bir kitap parça-
sı bulmak gibi. Bir moda dergisi karıştı-
rırken bile bir şey yakalayabiliyorsunuz.
Kitap kapağı yapmak, tipografi sevdi-
ğim için de beni çok etkiliyor.

Sadi Güran

Okura ulaşmak çok kıymetli bir duygu
olduğu için onu elletmek, baktırmak,
arka kapağı çevirmesini sağlamak he-
yecan verici.

FO: Kapak benim için kitabın vitrini gi-
bi. Okulöncesi kitaplar için konuşursam;

Ferdun Oral

kitap içinde birçok şeyi aşırı görsellikle
anlattığınız için bunlardan yalnızca biri-
ni kapağa taşımak zor oluyor. Bu biraz,
semt pazarlarında albenisi olan meyve-
lerin en öne konmasına benziyor. Bu ko-
nuda da yine doğaya, arılara bakıyo-
rum. Arılar hangi meyvelerin üzerinde
dolaşıyorsa, en ilaçsız, organik
dediğimiz meyvenin o olduğunu
anlıyorum. Yamuk yumuk
da olsa onu tercih
ediyorum. ●

Sadi Güran

Huban Korman

Bir devlet politikası olarak çocuğa saygı

Ayfer Gürdal Ünal

Araştırmacı, yazar Ayfer Gürdal Ünal, çocuk ve gençlik edebiyatının Nobel'i sayılan Hans Christian Andersen Ödülü'nün jürisinde yer alma deneyimini, çocuğa birey olarak saygının nasıl bir devlet politikası olabileceğini tartışıyor. Edebiyat ve eğitim dünyasını İstanbul 2018'e davet ediyor.

Çocuk ve gençlik edebiyatında uluslararası alanda iki temel ödül bulunuyor. Biri; dünyaca ünlü çocuk kitapları yazarı Astrid Lindgren'in anısına İsveç Kraliyet Ailesi'nce düzenlenen ve 700 bin dolar maddi ödülü bulunan ALMA (The Astrid Lindgren Memorial Award). Diğeri ise, Danimarka Kraliyet Ailesi tarafından himaye edilen ve Hans Christian Andersen anısına verilen Hans Christian Andersen Edebiyat Ödülü; maddi bir karşılığı olmayan, ancak bu alanın Nobel'i olarak bilinen, madalya ve beratla taçlandırılan bir ödül. Uluslararası Çocuk Kitapları Kurulu'nun IBBY (International Board for Books for Young People) bir araya getirdiği jüride 10 üye bulunuyor. Bu üyelerin seçimi için 75 üye ülkeye adaylarını göndermeleri için çağrıda bulunuluyor.

Adayların çocuk ve gençlik edebiyatında uzmanlığını kanıtlamış, iki yabancı dilde okuma yapabilmesi gerekiyor. İngilizce ve İspanyolca okuma yapabildiğim

için Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) 2012 yılında beni aday göstermişti. 1936'dan bu yana tüm dünyadan üyelerin yer aldığı jüriye seçilen ilk Türk oldum. Bu katılımın inanılmaz bir heyecanı ve çalışma temposu var. Dokuz ay içinde, yaklaşık 31 yazarın beşer kitabını, yani 155 kitabı incelemek, notlar almak zorundasınız. Bu tempoya ayak uydurmak ve özen göstermek, 2012'den sonra 2014 jüri üyeliğini de getirdi.

Ulusal çocuk enstitüleri

Jüri üyeliği sürecinde tüm dünyadan yüzlerce kitap incelemiş oldum. Geriye dönüp baktığımda, dil olarak dezavantajlı durumda olduğumuzu ve bu durumun üstesinden gelecek altyapı hazırlığımızın olmadığını düşünüyorum.

Andersen Ödülü için bir dosya hazırladığınızda, bir yazar kendisini en iyi temsil ettiğine inandığı beş eserini sunuyor;

her eserin bir ya da iki bölümünün tam çevirisi gerekiyor. Brezilya ve İsveç gibi ülkelerin ulusal çocuk enstitüleri bulunuyor. Bu enstitüler bir devlet politikası olarak kurulmuş, desteklenmiş. Bir yazar böyle bir yarışmaya katıldığında, ona çeviri desteğinde bulunmak için bu enstitüler harekete geçiyor.

Örneğin İsveç böyle bir fırsata sahip olduğu için, yarışmaya beş kitap sunduğunda, beş kitabın da baştan sona İngilizce çevirisini sunabiliyor. Bu jüri için çok önemli, ayırıcı bir nokta. Çünkü, tamamı çevrilmiş bir kitap, bir bölümünü okuduğunuz kitaba göre daha yakın hissettiriyor jüriye. Kitap çeviri olduğu için, dil meselesi bir anda öykünün önüne geçiyor.

Bu enstitüler, bu yöndeki çalışmalar, salt çocuk edebiyatına değil, çocuğa ve bireye saygının, bu bakışın bir devlet politikası olarak yaşama geçirilmesi anlamına geliyor. Öyle ki biz, çocuk ölümleri, çocuk gelinler, mevsimsel çocuk işçiler, çocuğa taciz gibi konuları aşamadığımız, çözemediğimiz için, daha bu konuları konuşamıyoruz bile.

Edebiyatta cesur bir yaklaşım!

Öte yandan, ülke olarak cesur bir yaklaşımımız olmadığını düşünüyorum. Konuya ve içeriğe yönelik bir cesareten söz ediyorum. Örneğin, yarışmada son beşe kalan yazarlar mültecilik, eşcinsellik, engellilik, şiddet, ilaç bağımlılığı, yoksulluk ve ırkçılık gibi temalarda eserler üretiyorlardı. Resimli kitaplarda bu fark daha çok ortaya çıkıyordu. Çünkü, hem renk hem çizim tarzları alışlageleni zorluyordu.

Ülkemizde bunu kimse okumaz, annalar babalar sevmez, okullara sokama-

yız gibi yaklaşımlarla, daha editör masasında boğulmuş olan fikirler önümüze gelen örneklerde hayat bulmuş, nefes alan eserler olarak duruyorlardı. Çizerlerimizin, yazarlarımızın karşısına çıkan bu yüzeysel yaklaşım, onların daha tutuk ve hissiz işlere yönelmelerine neden oluyor.

Özgürlük sorununun izdüşümü, hayatın pek çok alanında olduğu gibi, sanatsal üretimimizde de görülüyor. Yazar ne kadar cesur olursa olsun, bu tarz örnekler sorunu somutlaştırıyor. Örneğin, Belçikalı yazar Bart Moeyaert'in *Çıplak Eller (Bare Hands)* adlı kitabı jüriyi karpuz gibi ikiye bölmüştü. Ülkesinde üç ödül almış, ayrıca 1998 Alman Gençlik Edebiyatı Ödülü'nün de sahibi bir kitaptı. Kitapta, iki yakın arkadaş, Ward ve Bernie var, bir de Ward'un köpeği Elmer...

İki arkadaş ve Elmer, yeni yıl arifesinde çiftçi Betjeman'ın çiftliğine giriyorlar. Çiftçi onları fark ediyor ve köpeği elleriyle öldürüyor. Kitabın adı da buradan geliyor zaten. Kitap ilerledikçe, geçmişteki bir başka yeni yıl arifesinde Ward'un, çiftçinin kazını oyun sırasında öldürdüğünü öğreniyoruz. Diğer bir ayrıntı da, Ward'un annesinin çiftçi Betjeman'la bir ilişki yaşaması... Tüm bunlardan yola çıkarak masum bir kazanın, bastırılmış ve farklı bir hedefe yönlendirilmiş bir öfkeye yol açtığını görüyoruz. Kitabın sonunda, Ward'un mu, yoksa Betjeman'ın mı haklı olduğu, birbirlerini bağışlayıp bağışlamayacaklarının yorumu, okura ve okurun tasavvuruna bırakılmış.

Gerçeklik mi, korumak mı?

Çıplak Eller iyi yazılmış bir eserdire ve karakterlerin yaşı olan 11'in üstündeki okurlar için uygundu. Jüriyi ikiye ayıran tartışma tam da burada başlamıştı. Bir

taraf, dünyada bu kadar felaket varken, çocuklara uygulanan zulüm bu kadar gerçekken ve tüm bunlara karşı bir kalın oluşturulamazken; çocuk edebiyatındaki sertlik dozunun eleştirilmesinin yanlış olduğunu düşünüyordu. Bu eleştirinin çocuğa bir iyiliğinin dokunmadığını düşünüyorlardı. Jürinin geri kalanıysa, dünyada kötülük var diye, bunu illa çocuk eserlerine yansıtmaya gerek olmadığını düşünüyordu. Dostluk, sevgi ve dayanışma gibi temaların işlenmesini destekliyorlardı.

Jüride gerçekliği savunan grup, çocukların masum olduğu yanılgısından uzaklaşırsak ve onları gerçeklerle yüzleştiresek, asıl o zaman çocukları koruyabileceğimizi düşünüyor. Diğer grup, vakitsiz bir yüzleşmenin güvensizlik doğurabileceğinden endişe duyuyordu. Tartışma oldukça ateşli, güçlü ve uzun sürmüştü, eser tüm boyutlarıyla sorgulanmıştı.

Hans Christian Andersen jürisinin en önemli taraflarından biri de, o odadan birinciyi belirlemeden çıkmayacağı kurallıdır. Uzun süren tartışmalar sonucunda, yazar Bart Moeyaert, Andersen Ödülü'nü alamadı.

Önemli farklardan biri de, anlatım tekniklerinde bulunuyor. 2014 yılı Andersen madalyası sahibi bir yazar, antropoloji profesörü Nahoko Uehashi, çocuk gözünü hiç yitirmeden Japon mitolojisinden yararlanmış ve beş ayrı fantastik dünya kurmuştu. Çizerler konusunda da durum aynı; özgünlük, biriciklik ve çocuk bakış açısı oldukça önemli.

İstanbul 2018'e doğru...

IBBY'nin 2018 yılında düzenleyeceği dünya kongresi, ÇGYD aracılığıyla İstanbul'da gerçekleşecek. 2014'te Mexico City'nin ev sahipliği yaptığı, 2016'da Auckland'de gerçekleşecek bu önemli etkinlik, 2018 yılında Türkiye'de olacak. Türkiye'nin Doğu-Batı buluşmasına olanak tanıyan stratejik konumu da etkinliğin içeriksel anlamda önemini artırıyor.

İstanbul 2018, özellikle de eğitimciler için önemli fırsatlar sunacak bir kongre niteliğinde. Öğretmenler, geliştirdikleri projelerin bildirimlerini kurula sunabilir ve kongrede sunum yapma fırsatı yakalayabilir. Tema ve konu çeşitliliği anlamında, çok zengin bir konumdayız. Bu nedenle kardeş okullarla ya da edebiyat birikimimizle yaratabileceğimiz projeler olabilir.

Aynı şekilde, Batı'daki eğitimcilere bakıldığında, fazlasıyla *on-line* ödev verildiğini görüyorum. Kitap okumasını yapan çocuk, özetini ya da değerlendirmesini *on-line* olarak yayınlıyor, arkadaşı ona bir yorumda bulunuyor, diğer öğrenciler de tartışmaya dahil oluyor ve notlandırma bunun üzerinden yapılıyor. Ne yazık ki, ülkemizde fazla uygulanan bir yöntem değil bu. Önceleri “olanak yok, bilgisayar ya da internet yok,” deniyordu. Şimdi her evde, her okulda bulunan olanaklar bunlar.

Özetle, hangi alanda çalışırsak çalışalım, yenilikleri izlemek; uyum sağlamak için gelişmeye, yeniden öğrenmeye açık olmak hepimizin ortak derdi. Bir çizer arkadaşımın hiç unutamadığım bir sözü vardır. “Ayfer Hanım, ben en çok kime üzülürüm, biliyor musunuz? Öğrenmesi durmuş insana!” Öğrenmemizin hiç durmamasını dilerim. 🍌

kitap kurtlarına her gün fuar

300.000'e yakın kitap,
4.000'in üzerinde yayınevi,
%90'a varan indirimler!

Fuarları
kaçıranlar
üzülmesin :)

kitapla buluşmanın en kolay yolu!

kitapyurdu.com

[f](https://www.facebook.com/kitapyurducom) [t](https://www.instagram.com/kitapyurducom) [y](https://www.youtube.com/kitapyurducom) /kitapyurducom

Yeni medya ve edebiyat

Gülenay Börekçi Halil Türkten

Kültür sanat gazeteciliğinin önemli isimlerinden Gülenay Börekçi ile edebiyat alanındaki yazılarıyla tanınan editör Halil Türkten, yeni medyanın sunduğu olanaklardan edebiyat ve medya ilişkisine kadar pek çok başlığı tartışıyor.

Halil Türkten: Yeni medya, edebiyatın seyrine nasıl müdahale ediyor ya da nasıl dahil oluyor? Sen hem geleneksel hem de yeni medya araçlarını kullanan biri olarak nerede duruyorsun?

Gülenay Börekçi: Dr. Jekyll ve Mr. Hyde gibiyim. Gündüzleri ofisteyim, akşamları da bloğu yapıyorum. Egoist Okur'u oluşturmam biraz mecburiyettendi. O dönemde, çoğu gazetecinin bildiği gibi tensikatlar oluyordu kurumda, bir anda 200 kişi işten çıkarılabiliyordu. Bu nedenle yapacak başka bir iş gerekliydi. Egoist Okur böyle bir can simidi olarak doğdu, sonra da başlı başına bir dergi haline geldi.

Saf ve Düşünceli Romancı adlı kitabında Orhan Pamuk, harikalar odası diye bir şeyden bahseder. Rönesans Avrupa'sında yaşayan insanların evlerinde, o güne kadar yaşadıklarının, yaptıkları her şeyin

kaydını tuttukları birer oda varmış. Seyahate giden birinin deniz kabuklarını toplayıp kavanoza koyması ya da okuduğu kitapların bir köşede durması gibi. Ben de Habertürk'te gazetecilik yapıyorum, ofisim var, ama blog benim harikalar odam; iyi kötü okuma deneyimlerimi paylaştığım bir yer.

Yeni medya yeni kaçış noktası mı?

HT: Yeni medya mecraları bir kaçış noktası gibi. Yeni medyayı tartışırken öncelikle onu tanımlamalı, nasıl ifade edeceğimizi düşünmeliyiz. Yeni medya, sosyal medya, dijital medya, sanal dünya... Bu değişim ve dönüşüm beraberinde dilimize yeni kelimeler, yeni kavramlar getirdi. Bu kavramları birçok şeyin yerine kullanabiliyoruz; aslında açık bir tanımlı yok, ama dünyayı ele geçiren kavramlar bunlar.

Geleneksel medya olarak adlandırdığımız radyo, televizyon, gazete, dergi gibi araçlar kayıp gidiyor mu, nereye gidiyor? Bu soru özellikle iletişim kuramcıları ve kullanıcıları tarafından sıklıkla soruluyor. Bunun cevabı yeni medyanın ne kadar yeni olduğunda saklıdır. Yeni medya ne kadar yeni ki? Teknoloji bağlamında, bir yenisi çıktığında diğeri eski oluveriyor. Fotoğraf çıktığında, resim ölecek mi denildi, ama ölmedi. Televizyon çıktığında, sinema ölecek mi diye soruldu, ama ölmedi, çok daha iyi bir yere geldi. Bu nedenle medya gibi karmaşık yapılarda, tanımı ve çerçeveyi iyi bilmek gerekiyor.

Sosyal medya platformları içinde yazılı içeriğin yayınlandığı en etkili yerlerden biri bloglar. Senin de uzmanlaştığın bir alan blog âlemi. Geleneksel olarak ele alabileceğimiz gazete ile blog arasında biçim ve kullanışlılık anlamında ne gibi farklılıklar ortaya çıktı? Egoist Okur'un sana getirdiği fırsatlar ve yeni yöntemler nelerdi?

GB: En basit ve en açık olandan başlasam, dijital ortamda multimedyaı kullanabiliyorum. Yazıyı sadece resim ve fotoğraflarla değil; videoyla, ses kayıtlarıyla, akla gelebilecek bir sürü öğeyle destekleyebiliyorum. Gazetede olmayan bir fırsat bu... Televizyonda sunulan bir multimedyaı, gazetede yayımladığım yazıyı blogda aynı anda, aynı kompozisyon içinde kullanabiliyorum.

İkincisi, yeni medyada korkunç bir hız kazanıyorsunuz. Bu gece okuduğunuz kitabın yazısını o gece yazıp siteye koyabilirsiniz. Size gönderilen bir yazıyı ânında yayımlayabilirsiniz.

Ayrıca, Egoist Okur'a başladıktan sonra internetin ayrı bir dili olduğunu öğrendim. Gazete ya da dergiye yazdığım gibi yazamazdım, yazsaydım da büyük

olasılıkla okunmazdı. Dolayısıyla, bu dili keşfetmek gerekiyordu. İnternet dilinde, daha bireysel yazılar yazmak gerekiyor. Çünkü doğrudan iletişim kurmak istediğin, buna çoktan hazır olan bir kitle var. Ben onlardan hiçbir deneyimimi gizlemiyorum, hatalarımı da, okuduğum bir kitapla ilgili duygularımı da... Onlar da bana mektup yazıp, uyarılarını ve düzeltmelerini paylaşabiliyorlar.

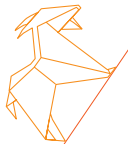
Yeni okuma biçimleri

HT: Yeni medya ve edebiyat ilişkisine bakıldığında, biraz da okuma kültürünü irdelemeliyiz. Haberlerin spot metninin bile okunmadığı bir zamanda yaşıyoruz. Özellikle Twitter kullanımında, paylaşılan haberin linkine tıklamadan, haberi okumadan o haberin değerlendirildiği, paylaşıldığı görülüyor.

Edebiyatın medya üzerindeki etkilerine bakıldığında, farklı okuma biçimlerini ortaya çıkardığı görülebilir. Örneğin, son yıllarda diziye ve filme uyarlanan edebiyat eserleri var. Bu eserleri yeniden gündeme getiren, okutan ve üzerine tartıştıran çalışmalar bunlar. Sonuç aslında yine aynı. Araç eski; ama içerik anlamında yeni işler yapılırsa, geleneksel medyada da yeni okumalar yapılabilir.

GB: Bu derece iyi uyarlamalar, çalışmalar var elbette, ama yapılan işin sürekliliği olması gerekiyor medyada. Örneğin, bloglar ve sosyal medyada bu sürekliliğin gerekliliği açıkça görülebilir. Milyonlarca blog var, ama çok azı sürekliliği olan, okunmaya değer işler. Zamanla elenecekler, zamana dayanamayacaklar olacaktır onların içinde de.

Örneğin, çok güzel dergiler var. Ancak bunların büyük bir kısmı Notos'u, Milliyet Sanat'ı taklit eden dergiler. Milliyet Sanat'ta okuduğun bir röportajı, "yeni"

diyerek yayımlanan bir dergiyi, fanzini açtığında, orada da görebiliyorsun. Daha özgün içerik ve temalara ihtiyacımız var gibi. Belki sırf polisiye roman dergisi ya da sırf şiir dergileri çıksa daha verimli olabilir. Fanzinler, dergiler bağımsız birer yayın organıysa, içerik olarak da bağımsız ve özgün olmalı.

Yeni medya, yeni sorunlar

HT: Yeni medya ve edebiyatla ilişkimiz bağlamında, getirdiği fırsatları geride bırakırsak; yeninin ne gibi sorunları olabiliyor? Bir blog kurucusu ve yöneticisi olarak sana ne gibi sıkıntılar doğurdu?

GB: Teknik olarak bihaberdim başlarken. Birçok şeyi bloğu yaparken öğrendiğim için, önemli sorunlar yaşadım. Bunlardan en korkuncu, bir defasında yaşadığım *hacklenme* girişimi olmuştum. Öte yandan, yardımsever okurların Facebook ve Twitter'dan verdiği destekle bu durumların içinden çıkmayı başarmıştım. Bu tarz saldırılar, yeni medyanın güvenlik tehditlerinden. Bu yardımlaşma ve dayanışmanın, iki gazete arasında olması çok zor; çünkü maddi bir rekabet var. Ama internette bir anda birlik ve beraberlik oluşabiliyor.

HT: İnternet yayıncılığında bu tür saldırıların dışında bir de telif ve paylaşım sorunları ortaya çıkabiliyor.

Korsan yayıncılığın "dijital korsanlık" gibi bir dönüşüm yaşadığını, artık kitapların PDF formatında serbest paylaşımına açıldığını görebiliyoruz. Bu, yayıncıdan yazara, matbaadan sanatçıya işin ucundan tutan herkesi zedeleyen bir kullanım.

Dijitalleşmede işler bu kadar korsanlaşırsa, içeriğin özgünlüğü daha da önem kazanıyor. Aslında, hem basılı mecra da hem dijitalde can alıcı olan, içeriktir. Bir kitabı dijital olarak yayımlamak, e-kitap olarak pazarlamak en kolay işlerden biri. Ama basılı bir kitabı PDF formatına dönüştürüp, hiçbir değişiklik yapmadan yayımlamak, sorunlu bir yayıncılığı beraberinde getiriyor. Basılı bir kitapta ya da dijital bir dergide, e-kitapta, içeriğin, biçimin aurasına ve doğasına uygun hale getirilmesi gerekir.

GB: Kullanım anlamında olumlu gelişmeler olacağını düşünüyorum, o konuda umutluyum. Ama önemli taraflardan biri de, geleneksel olanın, gazete ya da dergilerin, bloglarla, dijital ortamlarla işbirliği içine girmesidir. Birbirlerini taklit etmekten çok, bilgi ve birikim paylaşımı verimli olacaktır. Dünyanın en prestijli ödüllerinden biri olan, Amerika'da gazetecilik, müzik, edebiyat gibi alanlarda verilen Pulitzer Ödülü'nü, iki yıl önce bir blog almıştı. Bu oradaki dayanışmanın sonuçlarından biridir.

HT: İtalyan şair Marinetti'nin Fütürist Manifesto'sunda, Vertov'un kamerayı elektronik bir göz olarak görüşünde ya da Brecht'in radyoyu çift yönlü düşünmesinde olduğu gibi, 1900'lerin başından bu yana, hepsinde yer alan aynı umut duygusu, sanatın toplumla buluşması, yeni medya ve edebiyat ilişkisinde gerçek olacaktır. Yeni medyanın en önemli farklarından biri de bu belki de. Sanatı, edebiyatı eşit derecede herkesin kullanımına açması... ●

ON8'de dünya edebiyatı...

8NO

ÇIPLAKLAR

Iva Procházková

Türkçesi: Ayça Sabuncuoğlu

Kurallar ve normlar tenimize nüfuz ederken, mücadeleye çıplak girmek mi zor, zırhı kuşanmak mı?

AĞAÇTA

Janne Teller

Türkçesi: Abdülcani Çitinkaya

Günün birinde, "Her şey anlamsız," diyen biri çıksa, tutunduğun anlamlar uğruna neyini verirdin?

BURAYA KADARMIS

Daniel Hóra

Türkçesi: Dilman Muradoğlu

Bir genç için, önyargıların ve toplumsal etiketlerin adalet terazisindeki ağırlığı nedir?

KATİLİN GÖZYAŞLARI

Anne-Laure Bondoux

Türkçesi: Mehmet Erkurt

Bir katil için hayatı değiştirmek, geçmişten kaçmak ve koşulsuzca sevmek mümkün mü?

ALEVE DOKUNMAK

Zoran Drvenkar

Türkçesi: Murat Özbak

Birbirine yabancı bir baba ve oğulun tanışmak için kaç güne, kaç kilometreye ihtiyacı var?

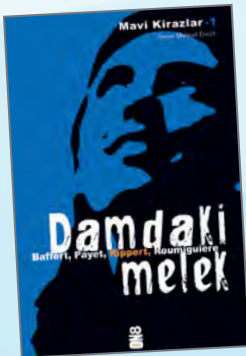

SINIF MEYDAN SAVAŞI

Luca Bloom

Türkçesi: Dilman Muradoğlu

Sözcükler bilindi, uzlaşma bitti. Öğretmen ve öğrenci arasındaki savaşın kazananı olabilir mi?

DAMDAKİ MELEK

Baffert, Payet, Rippert, Roumiguère

Türkçesi: Mehmet Erkurt

Dört genç arkadaş, karanlık bir sırrın gölgesinde dört huzursuz ruh, tek bir cevabın peşinde!

İHANET ALTINI

Philip Reeve

Türkçesi: Müren Beykan, Fulya Yavuz

Distopik bilimkurgu dizisinin ikinci kitabında, gözler yeni bir kente ve "ölü kıta" Amerika'ya dönüyor!

KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ AĞLIYOR

Beate Teresa Hanika

Türkçesi: Ayça Sabuncuoğlu

Taciz karşısındaki asıl yalnızlık kimsenin görmemesi mi, gözlerini kapalı tutması mı?

MAVİ KIRAZLAR dizisi

YÜRÜYEN KENTLER dizisi

www.on8kitap.com

www.on8kitap.com
www.facebook.com/on8kitap
www.twitter.com/on8kitap
www.instagram.com/on8kitap

Fuarlardan ÇOCUK SESLERİ

Keçi, kitap fuarları ve halk kütüphanelerinden sonra yeni sayısında bu kez 33. İstanbul Kitap Fuarı'nı gezen çocuklarla yayınevleri üzerine konuştu. Çocuklar ve genç okurlar kendilerine yönelttiğimiz "Kitabı seçerken nelere dikkat edersin? Editör ne yapar? Yayınevinde neler yapılır? Bir kitabı eline aldığında düzeltmek istediğin yerler oluyor mu?" gibi soruları içtenlikle yanıtladılar.

"Kalın kitapları sevmiyorum, kitap dediğin hızlıca bitmeli."

Orhun 9

"Yayınevinde iyi kitaplarla kötü kitaplar birbirinden ayrılır."

Sevgi 14

"Kapağı ya da inceliği beni alakadar etmiyor. Faniği olduğum yazarlar arasından seçim yaparım."

Ceren Nisanur 12

"Bazı kitaplarda sayfa düzenlemeleri çok kötü, okurken yorulduğum yazı tipleri var. Onları değiştirmek isterdim. Konusu ilgimi çeken, ama içi kötü düzenlenmiş kitapları yarıda bırakmak zorunda kalıyorum."

Seren 14

"Bazı kitaplarda çok tekrarlar oluyor, editör olup o tekrarları çıkarmak isterdim. Hem kitabı uzatıyor hem de sıkıyor. Yayınevinde de bunlar yapıyordur herhalde."

Berkant 10

"Editör olsam az hata yapan bir yazarla çalışmak isterdim."

Kaan 14

"Kitabın bazı bölümlerinde az resim oluyor, editör olup oralara resim eklemek isterdim."

Delfin 8

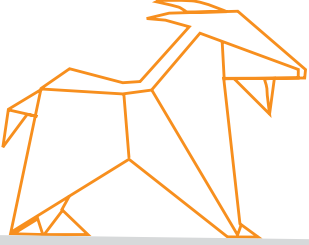
"Yazarlar kitabı yazıyor ve yayınevine gönderiyorlar, orada da basıyorlar. Editör kitaplarda yapılan yanlışları düzeltir, kitapla başka ne işi olsun ki!"

Arda 12

"İlk olarak konusuna bakarım. Konuyu beğenmezsem kapak falan fark etmez."

Ezgi 10

"Bazı kitapların sayfaları yırtık oluyor, onları tamir etmek isterdim."

Gökçe 9

"Daha küçükken ince kitapları seçerdim, ama geçen yıldan beri kalın kitaplar da okuyorum."

Kaan 14

"Editör kitabın konusunu belirler, yazara söyler, yazar da o konuya göre yazar."

Ceren 11

"Konulara dikkat ediyorum, ama bazı kapaklar dikkatimi çekince konuyu önemsemiyorum. İçi de önemli dışı da. İçi kötüyse kapak güzelse ya da içi güzelse kapağı kötüyse olmaz. İkisi de iyi olmalı."

Jinda 12

"Büyük kitaplar yapmak isterdim, çok büyük."

Tutku 7

"Editör olup kendi sevdiğim türdeki kitapları daha çok basmak isterdim. Macera ve korku kitaplarından daha çok çıkarırdım."

İhsan 11

"Eski zamanlardan, tarihsel konuları seviyorum. Onları görünce kaçırmıyorum."

Yunus Emre 11

"Kitap almadan önce zaten internetten araştırıyorum. Kitap alırken fazla düşünmüyorum."

Sıla 13

"Yayınevinde kitaplardaki fazlalıklar atılır, editörler falan düzeltmeler yaparlar, gereksiz yerleri çıkarırlar."

Ahmet 9

"Kitabı kapağına göre seçerim. Kapağında ejderhalar var şu kitabın. Koskocaman ejderhanın kitabın kapağında olması inanılmaz bir şey."

Melike 8

"Kitabın önce konusuna ve arka kapağına bakarım."

Ediz 12

Fuarlarda

Kitaplar arasında 33. buluşma geride kaldı!

33. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı, dokuz gün boyunca binlerce ziyaretçiye ağırladı. Hayatında ilk defa onca kitabı bir arada gören çocuklar, yılın teması olan sinema için yollara düşenler, Orta Avrupa'dan bir konuk Macaristan; edebiyatın baharatı olan ödüller ve bir tür engizisyonu sansür... Keçi, kitap dolu geçen bu dokuz günü edebiyat yayıncılığını ilgilendiren başlıklarla derledi.

TÜYAP Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. tarafından Türkiye Yayıncılar Birliği işbirliğiyle düzenlenen 33. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı, 8-16 Kasım 2014 tarihleri arasında 503 bin okurun ziyareti, 35 ülkeden 91 yayınevinin ve toplamda 850 yayıncının katılımıyla gerçekleşti. Pek çok yazarı okuyucuyla bir araya getiren fuarda, söyleşiler, paneller, çocuklar için etkinlikler ve dinletileri içeren 270 faaliyet gerçekleştirildi. Fuarı ilk gününde 43 bin 500 kişi ziyaret etti.

Bu yılki teması "Sinemamızın 100. Yılı" ve Onur Yazarı Attilâ Dorsay olan fuarda Dorsay hakkında bir sergi düzenlendi ve yazı serüvenini anlatan bir de kitap yayımlandı. Ayrıca, fuar boyunca sinemayla ilgili, oyuncu, yönetmen ve sinema yazarlarının katıldığı 50'ye yakın etkinlik düzenlendi.

Her yıl bir ülkenin onur konduğu olduğu fuarda bu yıl, Macar edebiyatı ve Macar kül-

türü "Macaristan: Bir Bahçeden Bir Bahçe'ye" başlığı altında tanıtıldı. İlgili etkinliklerde bu ülkenin önde gelen yazarları yer aldı. Ayrıca fuar katılımcıları bu yıl Macar müzikleri eşliğinde Macar yemeklerinden tatma olanağı da buldu.

Her yıl kitap fuarıyla eşzamanlı gerçekleştirilen 24. Uluslararası İstanbul Sanat Fuarı (ARTİST 2014) da 16 Kasım'a kadar ziyaretçilerini ağırladı.

Fuar zamanı ödül mevsimi

Fuarda, çocuk ve gençlik edebiyatında geçtiğimiz yılın en iyi kitapları da ödüllerini aldı. Uluslararası Çocuk Kitapları Kurulu'nun (IBBY) üyesi olan Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği'nin (ÇGYD) her yıl düzenlediği Yılın Kitapları seçimi için, çocuk ve ilköğretim kitapları yayımlayan 200'den fazla yayınevine yaptığı çağrı sonucunda, 31 yayınevi bu yıl için belirlenen dallara ve ölçütlere uygun 149 kitabı aday gösterdi. 2013 için belirlenen altı dalda dört kitaba ödül verildi, iki kitap ise jüri özel ödülüne değer bulundu.

ÇGYD'nin fuar kapsamında düzenlediği törende, 2013 Yılın Çocuk Romanı seçilen *Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği!* (Günişliği Kitaplığı) kitabıyla Behiç Ak ve 2013 Yılın Gençlik Romanı seçilen *Mevzumuz De-*

rin (ON8) kitabıyla Ahmet Büke ödülünü aldılar.

2013 Yılın Resimli Öykü Kitabı dalında Arslan Sayman'ın yazdığı ve Deniz Üçbaşaran'ın resimlediği *Piraye'nin Bir Günü* (Yapı Kredi Yayınları); Yılın Çocuk Kitabı Tasarımı dalında Saeed Ensafi'nin tasarımı yaptığı *Tablodaki Prenses* (Evrensel Çocuk Kitaplığı, Yazar: Tefvik Taş, Resimleyen: Sahar Bardaie) ödüllendirildi. Yılın Çocuk Kitabı Tasarımı dalında, tasarımı Nahide Dikel'in yaptığı *Kedinin Kanadı Olsa* (Yapı Kredi Yayınları, Yazar: Filiz Özdem, Resimleyen: Emine Bora) ve Yılın Çocuk Romanı dalında Feyza Hepçilingirler'in yazdığı *Türkü Çocuk* (Kırmızı Kedi Yayınları) Jüri Özel Ödülü'ne değer görüldü.

Yayıncılar yayınlama özgürlüğü için fuarda buluştu!

İstanbul Kitap Fuarı'nın yayıncılar açısından en önemli buluşmalarından biri, Türkiye Yayıncılar Birliği (TYB) tarafından Avrupa Birliği desteğiyle yürütülen "Yayınlama Özgürlüğü Yolunda" projesinin ilk paneli oldu. TYB Yayınlama Özgürlüğü Komitesi Başkanı Ragıp Zarakolu'un yönettiği panele, Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) İngiltere Komite Başkanı, çevirmen, yazar Maureen Freely, yazar Ahmet Ümit ve yazar, yayıncı Mine Soysal konuşmacı olarak katıldı.

Panelin ilk konuşmacısı olan Ahmet Ümit, "Ülkemizde düşüncelerin yayımlanması her zaman sıkıntılıdır. Ben de romanlarımı yazarken endişeye kapılıyorum," diyerek üç kitabının okullarda erotik sahneleri nedeniyle zararlı bulunduğunu belirtti. "Cinayet sahnesi anlatıyorum zorlarına gitmiyor, sevişme sahnesi zorlarına gidiyor," diyen Ümit konuşmasını, "Özgür bir edebiyat için, Türkiye'nin geleceği için

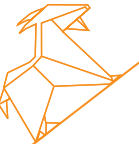

baskılara, yasaklara hep birlikte karşı çıkmak zorundayız, başka yolu yok," sözleriyle sonlandırdı.

Maureen Freely, İngiltere'deki durumun tahmin edilenden daha vahim olduğunu, "Birçoğumuz istediğimiz her şeyi yazabileceğimiz yanılışına kapılmış durumda ve bu yanılış bizi kör ediyor. Oysa durum tam tersi," sözleriyle anlattı. Britanya'daki Hakaret Yasası nedeniyle yayıncıların ve yazarların yüklü tazminat davalarıyla karşı karşıya kaldıklarını aktaran Freely, "Hukuk sistemi, sıradan vatandaş medya tarafından bir hakarete uğradığında ceza vermezken, zengin ve güçlü olanların eylemlerinin eleştirisi yasaklanabiliyor," dedi.

Mine Soysal ise panelde devletin yayıncılığa müdahalesinin ciddi oranda arttığına dikkat çekti. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2 Ekim'de yürürlüğe soktuğu yeni yönetmeliği eleştiren Soysal duyduğu endişeyi, "Bakanlık okullarda okutulacak edebiyat kitaplarını, bu kitapların hangi temalarda ve konularda okutulacağını kendi belirleyecek. Bu yönetmelik, edebiyat ve yayıncılığı devlet denetimine sokan son yılların en muhteşem sansür fermanı," sözleriyle dile getirdi.

Yeni yönetmeliği "Topluma sindirilen otosansürün kilit taşı" olarak nitelendiren Soysal konuşmasının sonunda, "Elbirliğiyle, siyasi ve ekonomik çıkarları bir kenara bırakarak, nitelikli yayıncılık için daha çok çalışmalıyız," diyerek edebiyatın engellenmemesi çağrısını vurguladı. ●

GÜNIŞIĞI KİTAPLIĞI

BİLYELER

Yazan ve resimleyen: Behiç Ak

Yaşasın Ç Harfi Kardeşliği! adlı çocuk romanıyla 2014 yılında iki ödüle birden değer görülen Behiç Ak, küçükler için resimlediği ve yazdığı bu kitabında, çocukları sokağıyla ve çevresiyle barışık yaşamaya özendiriyor.

YARINDAN SONRA

Gillian Cross

Türkçesi: Hilmi Çeltikçioğlu

Ödüllü İngiliz yazar, Türkçe'deki ilk romanında, paranın değerini yitirdiği, yaşamın tek amacının yiyeceğe ulaşmak olduğu zorlu bir dünyayı gençlerin gözünden anlatıyor.

DEVİN ŞARKISI

Raife Polat

Resimleyen: Sadi Güran

Raife Polat ilk çocuk romanında, müzikle doğanın ayrılmaz birlikteliğini duyumsatırken, telif haklarından internet yayıncılığına, rock müzikten şöhret olmaya kadar birçok güncel konuya değiniyor.

KISA PANTOLONLULAR ÇETESİ

Zoran Drvenkar

Türkçesi: Murat Özbak

Avrupa edebiyatının dâhi yazarı, komedi yüklü bir çocuk romanıyla daha Türkçe'de. Cesareti, arkadaşlığı ve dayanışmayı yücelten roman, sinema tadında bir edebiyat başyapıtı.

MİDAS VE SİHİRBAZ

İsmet Bertan

Anadolu'da Bir Zamanlar 4

3000 yıl önce, İç Batı Anadolu'da büyük bir uygarlık kuran Frigler'in başkenti Gordion'dan yola çıkan dört gencin unutulmaz keşif yolculukları.

GİZEMLİ GÜNLER

Sevgi Saygı

Memo'nun Macerası 3

Polisiyenin gizemli soluğunu çocuk edebiyatına taşıyan yazarın heyecan dolu üçlemesinin son kitabında, Memo başka gezegenlerin ve insan kopyalarının karıştığı bir maceraya sürükleniyor.

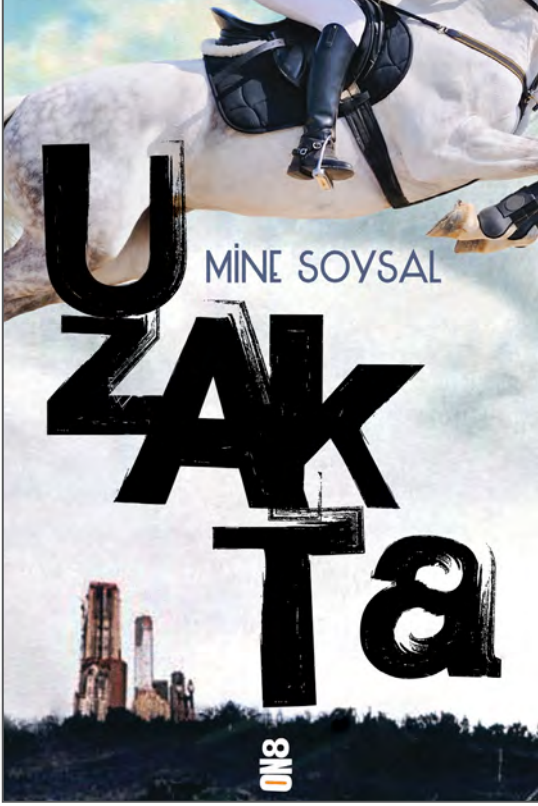
HAYAL KIZ

Leyla Ruhan Okyay

Resimleyen: Özge Ekmekçioğlu

Öyküleriyle sevilen yazar, okumayı sökmeyi heyecanı içindeki bir çocuğun, hayal oyunlarından vazgeçemeyişini anlatıyor. Aile, okul ve arkadaşlık üzerine gülümseten renkli bir öykü.

“**şantiyeye, yatakhane zindana ne kadar uzaktı burası. uykuya dalmadan önce son düşündüğü şey, ‘hep burada, hep uzakta kalsam...’ oldu. erdo ve dünya, ilk kez aynı çatının altında, birbirlerinden habersiz uyudular.**

iki yaşam arasındaki uçurumu kaç katla ölçebilirsin?

Binalar yükseldikçe hayatlar daralıyor, şehir büyüdükçe insanlar küçülüyor, varsıllık arttıkça yoksunluk yayılıyor. Yeni yaşam alanları, yakın hayatları öteliyor uzaklara. Erdo, üniversite hayaliyle geldiği metropolde boğulurken; Dünya, varlıklı ama daracık dünyasında yarınını arıyor. Türkiye'nin genç nabzına kulak veren **Mine Soysal**, birkaç kareden fazlasını göremediğimiz iki hayata dokunuyor.

UZAKTA Mine Soysal

SAKLAMBAÇ
Müge İplikçi

PERİ EFSA
Sevgi Saygı

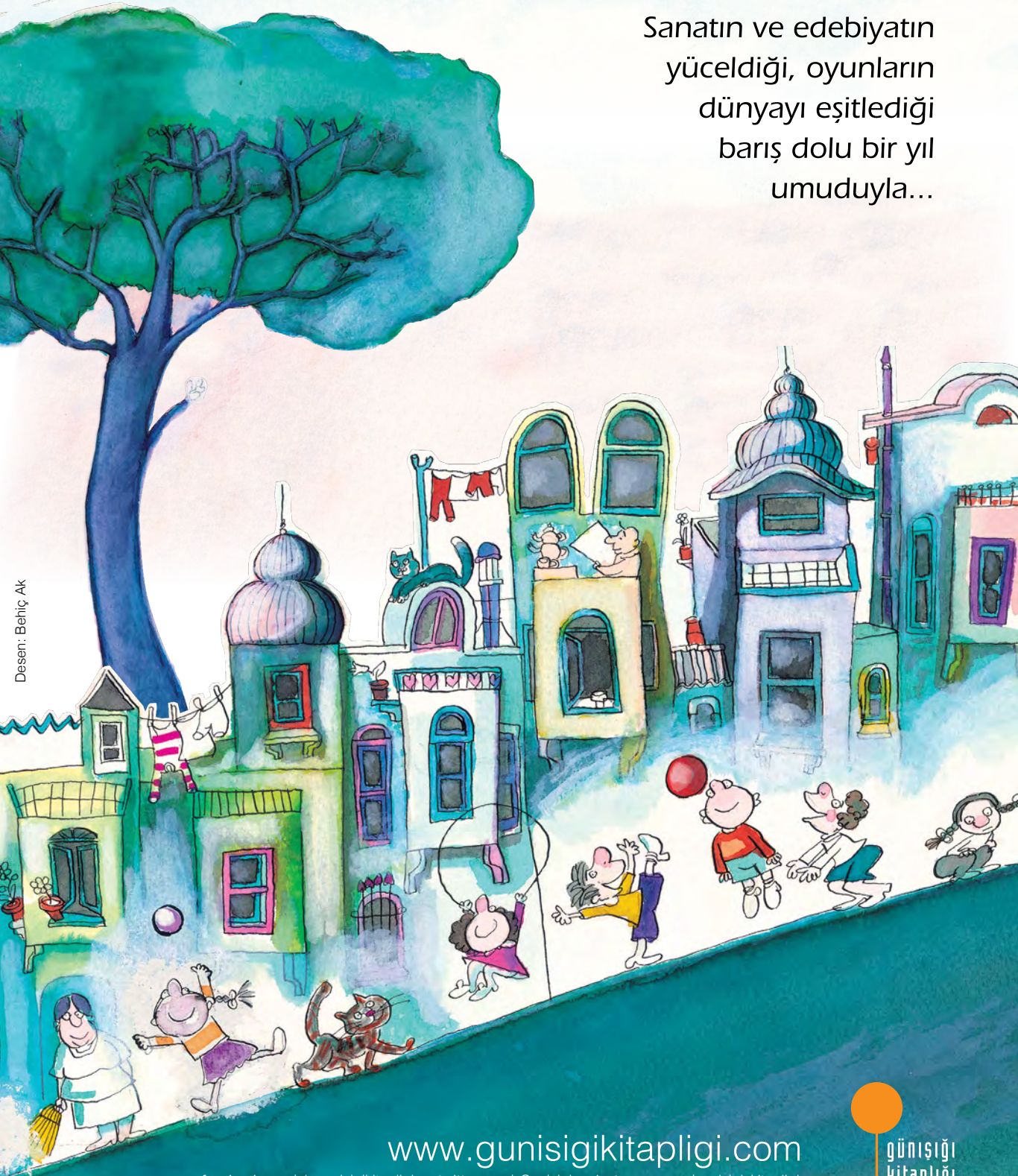

MEVZUMUZ DERİN
Ahmet Büke

**ON8'in
Türk edebiyatı
yolculuğu
sürüyor**

GÜNIŞİĞİ KİTAPLIĞI

Sanatın ve edebiyatın
yüceldiği, oyunların
dünyayı eşitlediği
barış dolu bir yıl
umuduyla...

Desen: Behiç Ak

www.gunisigikitapligi.com

facebook.com/gk.gunisigikitapligi

twitter.com/_Gunisigi

instagram.com/gunisigi_kitapligi

